

Árómaa

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moórá-kwaai aiyayaamba avakaeté-iya'iyó. miráumai-ima maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáimbá agaimái Árómaa-naopa'a máyón-kwaasi agaimái moórá-ininko áwí'a Vípimba amúwana mátímakaiye. Árómaa-naopa'a kámááni-kwaasiti aiva'-náópa'a Ítári-marava'a kwáyon-daopa'an-iyé. Póro Árómaa-naopa'a kwíníyena póna Ísuna aampa'ó kwégun-kwaasivimba mayái mayáníyena póna miwí túwa'naa umai to'mayaa umátinkanae séna maarán-áimbá agaimái Vípimba amúwana mátímakaiye. Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye amáparawai sáwí'o úmae kwégon-asirayanko tátokowana Ísun-aaiyavai áraire sewáiyé su'maiyavai arupí umái máyáawe Áánútu siráiyé. Áánútun-amankoma sáwí'o úmae kwégon-asirayanko tátokaimpinkemba iyátínkáísasa Ísuwe tarúmai aúnái'a umái kwémaewe. Áánútuna áamáánkona mayái-áínkwárá'á agaimái amúwana mátímakaiye.

¹ kemá Póro Ísu Káráísitina mayái-kwáásígó é'a maanáimbá agaimaráúmpo isáaro. Áánútu kembá aantá-kwaasi ítámarena séna kesáái áséi-kwasai kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaiye.

² naaóvá'á Áánútu kwenáái simátímakowaiyavena mínáséi-kwásái simái asirámakain-aimba súwasa aúvái-kwandaavimba agaimakáawe.

3 mináséi-kwásái Áánútu ááninko kentáási Ísóigo Ísu Káráisitintavesa simái agaimakáawe. kwemá kwaásimo kunaúkáiimba anóndako áwí'a Tévíti aísavutantamba uráiwaiman-
 iye. 4 kwenamankó Áánútunopakemba póna Áánútu kwembá pukáimpinkemba usásinankaraintaveta minánón-ásíráyámbá awánéta séta Áánútu ááninkoman-iye kwésune. 5 ó'on-o'om-baravaken-kwaasi kwenááiyavesa áraire sésa taagwiyavónááontavena Áánútu Káráisitimba imáyáa amúwana kentávéna séna kesáái kosimátíma'mae naauwó séna kawe'-máayái símakaiye. 6 Ísu Káráisitina kwaási-i'a ónááontavena Áánútu tááyena keinárawa'a Árómaa-naopa'a máyáawai gwará'a tááyaraiye. 7 mináíntávé'a imáyáa kwée'a maanáúvái agaimaráúmpo ísáaro. keinárawa'a Árómaa-naopa'a máyáawai Áánútu arumbá kwétimena kwená kwaási-i'a ónááontavena tááyaraiwai ísáaro. Áánútu kentáásivowe Ísóigo Ísu Káráisitiye úwoi túwa'naa ésarai paru kwéumatinkaayantave'a námúnaa kwésune.

Árómaa-naopa'a kónáe siráin-kwasai.

8 keinárawa'a Ísu Káráisitiye aráápamai máyáan-ainko amápar-ayampa-kwaasiva'a kóyáwé isasá ísáawa'a Ísu Káráisitina mayáiyávé'a imáyáa é'a Áánútumpa'a súwi kwésune. 9 Áánútuna mayái karuwaa'á umái kwémae'a ááninkon-ai áséi-kwasai kwésimatime'a keinárawatave'a námúnaa símae kwéiyunda Áánútu kwéisaiye. 10 kentópa'o ímo

kúndayave'a sé'a Áánútumpa'a áísaa úmae iyé'a arááímo táínamo e aambá kwisínkéna'a Árómaa-naopa-kwaasiye komáéno kwésune. ¹¹ Áánútun-amanko kwésuwa'naa-isa'a kotúwa'naa ona'á kwenááiyave'a asiramái imáyáa ónááontave'a kentópa'a kónáe sé'a kwéune. ¹² mirámó ina'o é'a keinárawa'a túwa'naa ona'á kembá súwa'naa ónááowe. Ísu Káráisitintave'a imáyáa kwée'a túwa'naa ona'á kembá mirá ónááowe.

¹³ kesí kwaásiyono. kentópa'o ímo kúndayave'a sáwí-imayaa ováínivo maanáímbá ísáaro. sáwíva-kanaa kónáe sé'a únda moórá-yantaako tátoraísa'a máyaumne. ó'onkaa-kwaasivimbo Áánútuna aambó agaráátinkaawanasamo kwakáantemba keinárawa'a ó'onkaa-kwaasi owa'á mirá ónáe sé'a kwéune. ¹⁴ Áánútu súwa'naa uráíntave'a sáwíva-kwaasi anón-daopare sáwíyan-daopare amápar-aimbo ísaraawaiye ímo ísaraawaiye túwa'naa onó. ¹⁵ mirámó únda Árómaa-naopa'o máyáan-kwaasi áséi-kwasai kosimátimenae sé'a kwéune.

áséi-kwasaigona asirayán-kwásái.

¹⁶ áséi-kwasaiyave'o ímo sigaeyávé'o kwéunda maarán-áímbán-iyé. áséi-kwasaiyavesa árairemo kwésewai Áánútu kwená asirayándéi miwítí sáwí-imayaagomo tátokaimpinkemba kwéiyatinkaiye. aiva'á Yútaa-kwaasi ísaraawasa naaémba ó'onkaa-kwaasi kwéisaawe. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaiyavetaamo áraire kwésundayavenaya mindáyavenawe su'mai Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésisata kwenaúranka'a arupí umáíya máyaumne.

áséi-aimpinkemba mirán-áintá ísaraumne.
mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí aúváívimba
agaimaréna séna

Áánútun-aaiyavesa áraire kwésentavena

Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésimba

pósa aúnái'a umái kwémaewe

agaimaréna siráíye.

Áánútumba tínaemba umámakaan-kwasai.

¹⁸ Áánútu maanáimbá agaráásínkaraiye.
marapá-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa
mirámó kwéomba Áánútuna árair-ainkona
aambá áumbakaamba póna Áánútu áwáá'a
séna kwíyómpakemba sáwí-meyamba timíniye.

¹⁹ Áánútu kwená ááimba íma aúpá'á maréna
avora'á agaráátínkaraimba marapá-kwáásí
awánésa íma imáyáa uráamba póna sáwí-
meyamba timíniye.

²⁰ Áánútu maramó
tarórurainkakene minavumpinkéné Áánútuna
ááimba awánésa kwená asirayámbó kwaikwai'o
kwéin-asirayamba kawe'á umái awánésa
Áánútun-ane'a túrandei íma kwéawanaambanivo
kwená ááimba á'a kwéisaawe. Áánútu tarórurain-
tantaa'a awánésa pósa kwemó máyáin-aimba
kanaán-umai kwéisaawe. mindáyavesa sáwí'o
kwéomba miwítí ááinko isasá sáwí'a kwéowe.

²¹ Áánútu máyáin-aimba ísaraambanivo ivátuwesa
kwenáwí'o mósá marésamo árai'a máyáíye
seráámbá íma mósá marésa súwi íma sésa

ivátuwesa ka'e'náer-imayaa kwéesa túnkain-ayampar-imayaa kwéesa ²² kampa'á sésa kawer-ímáyáágwára-kwáásíyá úne sembánivo sáwí-imayaagwara-kwaasi ésa ²³ Áánútu maí'mai'a kwéiwaina imáyáa íma mósá marésa kwaasi áúwawaakaamba numamá kwaí-kwaamba iraankavayaambá tarórumakesa mintántáákóná imáyáa mósá kwémaraawe.

²⁴ kwaasi mirá-sáwí'á kwéontavena Áánútu ánaaemba umátimena séna sáwí-imayaayave'o tirááyave'o ónááomba úwoi mirán-oro siráísasa miwívimbá miwí túma sáwí'a kwéowe. ²⁵ Áánútun-aaí árair-aimba araaisésa kamparáimbá kwégwaresa Áánútu amápa-tantaa'a tarórrurawaina imáyáa íma mósá marésa kwená mayái íma kwémaesa kwemó uráin-tantaakona imáyáa mósá marésa mintántáákóná mayái kwémayaawe. Áánútu áwíre su'mai mósá máráaraamba árai'a mindá íma mósá kwémaraawe.

²⁶ kwaasi mirá-sáwí'á kwéontavena Áánútu ánaaemba umátimena séna sáwí-imayaayave'o tirááyave'o ónááomba úwoi mirán-oro siráísasa aaraí tuwai'máá'a tiyuwésa keiyái kesuwaininé sisaná kesuwairé sésa sáwí'a úmae nááówasa ²⁷ kwaai miráumai tuwainimbáá'a tiyuwésa keiyái kesuwainí kesuwai símae kwénaaesa mirá-sáwí'á úmae kwénaaontavena Áánútu miwí túra'a sáwí-meyamba arupí umái kwétimiye.

²⁸ Áánútu kwenáái árair-aimba arááiséntavenawe séna ánaaemba umátímísana miwítí sáwí-imayaago táái tinkéna isasá kentí imáyáavinkení'o kwéomba uwóví'a

kwéowe. ²⁹ ó'on-o'o-sawi-imayaago miwívimbá anóm̄ba isasá sáwí'o kwéomba íma agandésa túran-anda ésa sáwí'a umátinkesa kawe'-má'yáimó kwémayaantavesa tirunkó simái sáwí'a kwéumatinkesa t́nkamowasa púwówasa aaisambá sésa kampa'á simátiyuwesa simái sáwí'a kwéumatinkesa kwantánaanta-aimba símae kwénaaesa ³⁰ túwí'a kumínkwáe sésa kampar-áimbá kwésesa Áánútumba tíyámba kwéumankesa sáwí-aimba kwésimatinkesa kampa'á sé'a anón-kwaasiya úne sésa túma maé iyésa aúná-sawi-mayai mayánae sésa mirá ésa tinóvowi táái araaisésa ³¹ tirumpimbá kawer-áimbá íma kwáyáísasa simáimo asirámakaini'a íma ésa miwítí kwaásiti imáyáa íma ésa tirumbá íma umátinkesa mirámó kwéomba ³² Áánútu áamámba símareng sēna mirá-sáwí'ó kwéowai puwónááowe siráimba isésa íma ivátúwáamba mirá úmae iyésa íma agandésa mirámó kwéowaiyavesa aamoí kwéowe.

2

Áánútu aaivimbá kwémaitinkain-kwasai.

¹ évakarawai tuwánésa sésa sáwí'o kwéowai sáwí-meyamba mayánaáowe kwésewai simátímēnda ísáaro. mirámó kwésem̄ba keinárawakwara'a mirá-sáwí'á kwéomba póna aaivimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba mayánaáowe. ² mirá-sáwí'ó kwéowai Áánútu aaivimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba kwemó arupí umáimo mirámó kwéin-ainta ísaraumne. ³ évakarawai tuwáné'a sé'a sáwí'o kwéowai sáwí-meyamba mayánaáowe kwésem̄ba

mirá-sáwí'á kwéomba pó'a Áánútu aaivimbá íma maisinkéna sáwí-meyamba simíníye íma seró. ⁴ sáwí'a kwéowana Áánútu arumbá umátinkena íma ááéma sáwí-meyamba tiména timu'maréna máyáíye. mindáyave'a úwoisan-tantaa'an-iyé íma seró. sáwí'o kwéomba tuwé'a Áánútumpa'a ténááontavena arumbá umátinkena timu'maréna máyáíye. ⁵ ánivo kemá tirunté maré'a sáwí'o kwéomba íma tuwé'a Áánútumpa'a íma kwétewe. mirá-sáwí'á úmae kwéiyontavena Áánútumo áwáá'o sénamo arupí-sawi-meyambo timínín-kanaa tínana Áánútu ávááraumai sáwí-meyamba timínana anómba íníye. ⁶ minkánáá tínana amáparawai miwítí mayáíyávéna kawé'-méyáné sáwí-meyane anondá timíníye. ⁷ kawé'á úmae kwéiyesa sésa Áánútu kentáá súwí'a mósá maréna ságamasinkenaya maí'mai'o ónaunda-ita umásinkaniye kwésewai Áánútu aúnaí'a umái maí'mai'a ónááoni'a umátinkaniye. ⁸ kesáyáváíyé su'mai imáyáa ésa kawer-áímbá tínaaemba umámesa sáwí-aimba kwégwaraawai Áánútu ávááraumai áwáá'a tiyéna sáwí-meyamba timíníye. ⁹ sáwí'o kwéowai Áánútu tí'a índai'a umátinkena umbai-yántáá'á tiména Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye mirá éna ¹⁰ kawé'ó kwéowai Áánútu ságamatinkena túwí'a mósá maréna paru umátinkena Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye mirá éna ¹¹ íma taaínkaar-umai-meyamba timínívo arupí umai-meyamba timíníye.

¹² ó'onkaa-kwaasi Áánútu naaóvá'ó Mósesimbo

simámakain-amaamba íma isésa sáwí'a kwéontavena máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'maí'a ónááowe. Yútaa-kwaasi Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba isésa arááíséntavena Áánútu minámáánkóná ááinkwara'a aaivimbá maitinkániye. ¹³ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba isésa ímo kwaráíyanamo éna Áánútu arupí umái máyáawe íma síníye. ¹⁴ Áánútu ó'onkaa-kwaasi kwená áamáamba íma simátímakowasa miwítí imáyáavinkembo minámáámbó kwarésamo ombá minámáámbá ísaraan-kwaasiraamba kwéowe. ¹⁵ mirámó kwéomba Áánútuna áamáamba miwítí imáyáavimba kwáyáísasaraamba máyáawana tirumpimbá aai kwéna kawé'ó ontávéna mináínkó séna kawé'á kwéowe séna sáwí'o ontávéna sáwí'a kwéowe kwésiye. ¹⁶ moórá-kanaamo tíanamo éna Áánútu Ísu Káraísitintavena sínana kwemá kwaásiti imáyáa aúpár-ímáyáa taaímbarena aaivimbá maitinkániye. áséi-kwasaimo kwésimatimunda mináínkwará'á kwésimatimune.

Yútaa-kwaasi Áánútuna áamáamba tokáundaya póna kwésuwa'naa-íye siráan-kwasai.

¹⁷ Yútaa-kwaasiya úne kwésewai ísáaro. Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba ísaraundaya póta kawé'á umáíya máyaundaya Áánútuna kwaásiya úne sé'a kentúma mósá kwémaraawe. ¹⁸ minámáámbá ísaraantave'a Áánútumbo arááímo tainí'o kwéon-aimba isé'a kawé'ó kwéon-tantaare sáwí'o kwéon-tantaare kanaán-umai taaímbare'a ¹⁹ asiramái sé'a kawer-ámbó ímo awánaraan-kwaasi kanaán-umai

agaráátinketa túnkain-ayampa'o máyáan-kwaasi kanaán-umai sáma kwégamatinketa ²⁰ táá'a íma ísáan-kwaasi kwéagaraatinketa iyámpóiraani'a on-kwáásí kwéagaraatinkaundayaawe kwésewe. Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba ísaraantave'a imáyáa é'a sé'a amápar-aimba íséta árair-ainta kwésune-imayaa kwée'a pó'a mirán-áimbá kwésewe.

²¹ évakarawaimo kwéagaraatinkaamba keinárawakwara'a mináimbá kwáráaro. umóyámbá íma orómó kwéseмба keinárawakwara'a íma mirán-oro. ²² aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné íma orómó kwéseмба keinárawakwara'a íma mirán-oro. kampar-ísóígó sáwí-yantaa'a iyémó kwéseмба keinárawakwara'a sáwí'a kwée'a minkámpár-ísóígóná naaúmpa'a sáwí'a kwéomba mindá ivá'á túwáaro. ²³ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá kwémaraambanivo minámáámbá araaísé'a sáwí'a ombá kwaási tuwánésa sésa Áánútu áwí'a sáwí'a kwéumankaawe kwésewe. ²⁴ mindáyavena naaóv'á Áánútun-ai aúváivimba agaimaréna séna

Yútaa-kwaasi sáwí'a kwéontavesa ó'onkaa-kwaasi tuwánésa Áánútumba simái sáwí'a kwéumankaawe agaimaréna siráíye.

²⁵ Yútaa-kwaasi ontáv'é'a túra'a kárámai araa'éna kwée'a sé'a Áánútuna kwaásiya úne kwésewai Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáráamba Yútaa-kwaasi ombá mindá kawe'á kwéumatinkaivo minámáámbá íma kwáráamba Yútaa-kwaasi é'a túra'a

kárámai araa'éna uráamba mindá íma kawé'á umátinkaisa'a úwoi-kwaasiraamban-owe. 26 ó'onkaa-kwaasi íma túra'a kárámai araa'éna kwéowai Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáraáawanamo imbá Áánútu séna Yútaa-kwaasiraamba é'a túra'a kárámai araa'éna kwéowairaamba é'a kesí kwaásiraamban-owe kwésiye. 27 Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yútaa-kwaasi isé'a túra'a kárámai araa'éna uráambanivo minámáámbá arááiraamba pósa ó'onkaa-kwaasi íma túra'a kárámai araa'éna kwéowai minámáámbá kwégwaraawaimo ésa aaivimbá maitinkánaáowe. 28-29 túra'a kárámai araa'éna kwéowai mindáyavenawe su'mai íma Yútaa-kwaasi Áánútuna kwaási-uramban-ovo Áánútun-amanko miwítí sáwí-imayaa maitiyukaiwai Yútaa-kwaasi Áánútuna kwaási-uramban-owe. agaimakáin-amaanko íma mirá kwéumatinkaivo Áánútun-amanko mirá kwéumatinkaiye. mirámó kwéon-kwaasiyavesa ó'on-kwaasi íma aamoí kwéumatinkaavo Áánútuwe su'mai aamoí kwéumatinkaiye.

3

1 ímo ó'onkaavimban-ivo Yútaa-kwaasivimba nóran-kawe-tantaara paáruraiyo. túmo kárámimo araa'énamo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paáruraiyo sembó 2 sísaá íya'o é'a anondá sé'a kawé-tántáá'á paáréna aiva'á Yútaa-kwaasi Áánútun-aaimo tátoranaaontavena simátímakaiye sénaumne. 3 simátímakaimbanivo évakarawai Áánútuntavesa íma imáyáa ésa kwenáái íma kwétaagwiyavowe. mirá kwéovo

Áánútu íma mirá éna kwemó siráintemba kwéena simái asirámakaini'a kwéiye. ⁴ kwaási kamparáímbá kwésevo Áánútu árar-aine su'mai kwésiye. Áánútuntavena simái aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna enááigo árar-aine su'mai isasá kwaási ísaraawe. íma kanaán-umai aavimbá mayankánaáovo enááigo amápa-kwaasi táái kwéusayaaitaiye agaimaréna siráiyé.

⁵ kesáámó sáwítaamo úndavinkemba Áánútuna kawé'-máyaí avora'á kwégwaintaveta sáwíta kwéunanaya Áánútu sáwí-meyamba símimba sáwí'a kwéiyeya íma seno. mirán-áímbá kwaásiti imáyáavinkemban-ivo íma miráyá seno. ⁶ Áánútumo ímo arupí umáímo ménaraankasi naaémba amáparawaimo máyáawaina ááintavena íma tísaa isinó.

⁷ moórá-aimba ísáaro. kesáámó kamparáímbó súndavinkemba Áánútuna árar-aimba avora'á paárisana kwenáwí'a mósá anómba kwéiyintaveta kesáámó sáwí'o kwéundayavenaya Áánútu aavimbá maisínkáimba sáwí'a kwéiyeya íma seno. ⁸ mirán-kámpár-áímbó kwéseмба mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'o kwéundaya mimpínkémbá kawé-tántáá'a paárinana Áánútu áwí'a iyíníye íma mirán-áímbá seró. évakarawai kesúwí'a sáwí'a umásinkanaaontavesa kentávésa kampa'á sésa mirán-áímbá kwésiye kwésevo Áánútu miwí aavimbá maitinkéna arupí umái sáwí-meyamba timíníye.

amáparawai íma arupí umái máyáan-kwasai.

⁹ kemá Póro mináímbá imáyáa é'a sé'a Áánútu aúranka'a íma maarán-iyé. Yútaa-kwaasiya kawe-kwáásiyá únasaya ó'onkaa-kwaasi sáwí-kwaasi owémá íma mirán-ivo ké'naan-aimba sé'a sáwí-imayaago amáparawai tátokaiye kwésune. ¹⁰ mindáyavena Áánútun-aii aúváivimba agaimaréna séna

Áánútu aúranka'a amáparawai íma arupí umái máyáawe. ¹¹ ánivo amáparawai arupí íi-yántáá'á íma kawe'á umái kwéawanesa Áánútuwe maénáe íma kwésewe. ¹² amáparawai Áánútumba tíngaemba umámesa sáwí-amba kwarésa kaé'náe'a ésa íma kawe'á kwéowe. ¹³ kwaásimo pu'máímo kaviraantembá miwí tááigo mirá kwéisasa kampa'á kwésimatiyuwaawana miwí tááigo kwaavainkómó kwaásimo vaintembá kwéisasa ¹⁴ anómba simái sáwí'a umátinkesa ¹⁵ ááema tinkamowasa púwówai mésa ¹⁶ kwénaaopa'a tí'a úní'a umái umbai-yántáá'á timésa ¹⁷ íma paru umátinkesa ¹⁸ Áánútu áároi íma inkaisésa ivátuwesa máyáawe

agaimaréna siráiyé.

¹⁹ Áánútu amápa'-maravaken-kwaasiyavena amáámba séna mináímbá kwáráaro siráimbanivo araiséta amáparawaiya Áánútu aúranka'a sáwí'a éta súnda arupí umáíya máyaumneya íma árai'a kwésune. ²⁰ Áánútumo siráin-amaamba kwáyáisata amáparawaiya íma árai'a séta amápar-amaamba kwégwaraundaya póna Áánútu kentááyávéna séna arupí umái

máyáawe síniye sénaundaya kampar-áimbá sénaundayaawe. áamáamba kwéisetá sáwí'a uráumneya kwésundayaawe.

Ísun-aaiyavai áraire sewái Áánútu arupí umátínkáin-kwasai.

²¹ Áánútu aúná-amba agaráásinkenaya Áánútu aúranka'o kwaásimo arupí kwéumatinkain-amba agaráásinkenaya kwemó siráin-amaamba íma imáyáa éna minámbá agaráásínkaraiye. mináíntávésa naaóvá'á Mósesiye Áánútun-
aai simátímakowaiye minámbá paáriniiye-
aimba simátimesa agaimakáawe. ²² kwaási

Ísu Káráísitavesa sésa árai'a kentáásí sáwí-
imayaavinkemba iyásínkaraiye kwésewana
miwíyávéna Áánútu séna arupí umái máyáawe
kwésiye. Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire sésa
kwenká'á agevamái máyáawai Áánútu arupí
kwéumatinkaimba mimbórá-ámbá kwáyáiye.

²³ amáparawai sáwí'a ésa Áánútumbo arááímo
kwétaini'o umáímo ménaesamo ombá ívé'a
íma miráumai máyáawana póna ²⁴ Áánútu
úwoi túwa'naa ena arumbá umátínkáísana
Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaagomo
tátokaimpinkembo iyátinkena Áánútu aúranka'a
arupí umátinkanintavena pukáiye. ²⁵ Áánútu séna

sáwí'o kwéom-beyamba maitiyuwáníntavena Ísu
Káráísiti puwínana kwená naaemá kumíniye
siráimba mináíntávéta séta árai'a mirá kwéiye
kwésundayavenaya kentáásí sáwí-meyamba
kwémaysiyuwaiye. ááémo sáwí'o uráamba
Áánútu íma ááéma sáwí-meyamba tiména

kwemá arupí kwéimba awánanaaontavena séna naaémba Ísu Káráísiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwániye siráiyé. ²⁶ ívé'a Áánútu arupí kwéimba awánanaaontavena kwaásimo sáwí'o kwéontavena imáyáa éna maará kwéiyé. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-meyamba kwémaitiyuwain-aintavesa áraire kwésewai Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumatinkaiye.

²⁷ miráumai kesúya maé iyónaundaya kentáávimbá íma kwáyáiyé. kentáási kawe'-máyáiyávéna ímanivo Ísu Káráísitin-aaiyaveta áraire súndayavena mindáwe su'maiyavena Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumasinkaintaawe. miráumai kesúya maé iyónaundaya kentáávimbá íma kwáyáiyé.

²⁸ simátimunda árair-aimban-iyé. Áánútuna áamáanta kwégwaraundayavenaya ímanivo kwenááiyaveta áraire súndayavenaya Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumasinkaintaawe.

²⁹ íma Yútaa-kwaasiye su'mainovo ó'onkaa-kwaasigwara'a túwa'naa ínintavena Áánútu máyáiyé. ³⁰ mimbóráwái Áánútu ména Yútaa-kwaasiya kwenaúranka'a arupí umásinkenaya ó'onkaa-kwaasigwara'a mirá kwéumatinkaiye.

³¹ kwenááiyaveta áraire séta kwenká'á agevamái máyaundayavenaya Áánútu arupí kwéumasinkaisata miráumai Áánútuna áamáamba íma tuwéta minámáánkóná ááimba awánéta kwégwaraumne.

Ááváramu Áánútun-aaiyavai áraire siróntavai arupí umái máyáane Áánútu siráin-kwasai.

¹ Ááváramu Yútaa-kwaasiya síkwá'náma kwenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna

Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútu séna arupí umái máyaane siráiyé agaimaréna siráiyé. Ááváramuna kawé'-máyaíyávénamo Áánútumo sénamo arupí umái máyaane siráinkakai Ááváramumo kwená mayáíyávénamo áuma maéna iyúmba kwáísino. Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútu séna arupí umái máyáane siráimba mindáyavena Áánútu aúranka'a Ááváramu áuma maéna iyúmba íma kwáyombaniye.

⁴ moórá-aimba ísáaro. moóráwaina mayái kwémayaawana meéyámbó kwétimimba íma úwoi kwétimivo miwítí mayái awánéna meéyámbá kwétimiye. ⁵ maarán-áímbá árair-aimbaniye. kawé'-máyaí kwémayaundayavena arupí umái máyáawe-aimba Áánútu íma kwésivo Áánútun-aaiyaveta áraire kwésundayavenaya Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésiye. sáwí'o uráundayaamo arupí kwéumasinkainta Áánútuman-iyé. ⁶ Áánútu kawé'-máyaímó mairáantavena íma imáyáa éna Áánútun-aaiyavesa áraire siráantavena imáyáa éna arupí umátínkáiwai miwí tirunkó kawé'á kwésiye. mináíntávéna naaóvá'á Tévíti aúváivimba agaimaréna séna

7 Áánútu sáwí'o uráawaiti sáwí-imayaa maitiyuwéna íma imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á kwéiye. 8 sáwí'o uráawai Áánútu íma imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á kwéiye

agaimaréna siráiyé.

9 mináimbá túra'o kárámaimo araa'énamo uráawai Yútaa-kwaasiyavenawe su'mai íma séna ímo túra'o kárámaimo araa'énamo uráawaiyavenagwara'a Tévíti séna miwítí sáwí-imayaagwara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á kwéiye-aimba siráiyé. ó'omba mináimbá sé'a Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

Ááváramu Áánútun-aiyavena áraire siróntavena

Áánútu séna arupí umái máyaane siráiyé

agaimaréna siráiyé. 10 Ááváramu áúra'a íma

kárámai araa'éna urónka'a Áánútu kwentávéna séna arupí umái máyaane séna 11 Áánútun-

aiyavena áraire siróntavena arupí umái

máyaandawai ómpo enáúra'a kárámai araa'éna uwó súwana mirá uráiyé. miráumai túra'o

ímo kárámaimo araa'énamo uráawaigwara'a

Áánútun-aiyavesa áraire kwésentavena Áánútu

séna arupí umái máyáawe kwésiye. miwí

Ááváramumo mirámó siráintemba Áánútun-

aiyavesa áraire kwésesa pósa Ááváramuntavesa

kentáá síkwá'náraamban-iyé kwésewe. 12 súra'o

kárámaimo araa'énamo kwéundayaiya kwemá

kentáá síkwá'náma iyéyá kwésune. súra'o

kárámaimo araa'énamo kwéundayavetaawe

su'mai ímanivo Ááváramumo mirámó siráintemba

Áánútun-aiyaveta áraire kwésundayavetaawe

Ááváramuntaveta kentáá síkwá'náma iyéyá kwésune. Ááváramu áúra'o ímo kárámaimo araa'énamo urónka'a Áánútun-aaiyavena áraire séna máyomba póna Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewai tíkwá'náman-iyé.

Áánútun-aaiyavai áraire sewái Áánútu simái asirámakaimba timínín-kwasai.

¹³ naaóvá'á Áánútu Ááváramuntavena simái asirámakon-aimba séna ewé enaísaavutantamba ónááowaiye amápa'-marama kentí maramá kwáyáiyé siráiyé. Ááváramu Áánútuna ámáámba kwakóntavena ímanivo kwenááiyavena áraire súwana Áánútu séna arupí umái máyaane súntavena Áánútu Ááváramuntavena simái asirámakon-aimba siráiyé. ¹⁴ Áánútu simái

asirámakon-aimba Mósesimbo simámakain-amaambo kwégwaraawaiyavena íma siráivo Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewaiyavena siráiyé. mirámó ímo uráinkakai Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewai úwoiyavesa sesinó.

Áánútu simái asirámakaimba úwoiyavena sisinó. ¹⁵ ámáán-aimba kwáyáísasa arááírántavena moórá-amba Áánútumo áwáá'o sénamo sáwí-meyambo timínín-amba paáruraiye. ámáán-aimbo ímo kwáyáinkakai íma arááísísina. ámáán-aimba kwáyáiyé.

¹⁶ Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena simái asirámakon-aimba siráiyé. miráumai Ááváramu aísaavutantambo ónááowai Áánútun-aaiyavesa áraire sénááowai Áánútu úwoi

túwa'naa ena simái asirámakaimba timíníye.
 Áánútu Mósesimbo simámakain-amaambo
 ísaraawaiye su'mai ímanivo Ááváramumo
 Áánútun-aaiyavenamo áraire siróntemba
 Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewai kwemá
 úwoi kwétuwa'naa-iye. Áánútun-aaiyaveta
 áraire kwésundawaiya Ááváramu kentáá
 síkwá'náraamban-iye. ¹⁷ Áánútu aúranka'a
 Ááváramu máyowana maarán-áimbá simái
 agaimaréna séna
 ó'on-o'on-kwaasi tíkwá'áma
 óne Áánútu siráiyé
 agaimaréna siráiyé. Áánútu púwómpinkembo
 kwéusaintinkaiwai éna kwemó aaimó sisanamó
 ímo kwáyáin-tantaakomo kwévaariwain-
 aaiyavena Ááváramu áraire siráiyé. ¹⁸ kwaási
 ímo paáronaaon-tantaatavena Áánútu
 Ááváramuntavena súwana Ááváramu árai'a
 mirá ínáyena siyé siráimba póna ó'on-o'on-
 kwaasi tíkwá'náman-iye. Áánútun-aaí aúváivimba
 agaimaréna séna
 enaísaavutantambo ónááowai
 sáwíva-kwaasi paáronaaowe
 agaimaréna siráimba pósa paáruraawe. ¹⁹ ááéma
 Ááváramu anónu'mai karéna ména sáwívar-
 íma 100 ima maisuwéna máyowana awainínkó
 Séraa ageínimbá máyowana póna íma imáyáa
 éna Áánútuntavena asiramái imáyáa kwéena
²⁰ Áánútu simáímo asirámakon-aintavena áraire
 séna íma kaer-ímáyáá éna asiramái ména Áánútu
 áwí'a mósá maréna ²¹ séna Áánútumo simáímo

asirámakainten-umai kanaán-umai iyámpói
simíniye séna ²² miráumai Áánútu-aaiyavena
áaire siróntavena séna arupí umái máyaane
siráiyé.

²³ arupí umái máyaane siráimba
íma Ááváramuntavenawe su'mai siráivo
²⁴ kentááyávénagwara'a mirán-áimbá
siráiyé. Ísóigo Ísumba pukáimpinkemba
Áánútu usásinankaraiwain-aaiyaveta áaire
súndayavenaya séna arupí umái máyáawe
kwésiye. ²⁵ kesáámó sáwí'o uráundayavenaya
kentáási sáwí-meyambo maisiyuwáníntavenaya
Áánútu Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména
kumpuwúwana Áánútu kwenaúranka'a
arupí umásinkanintavenaya pukáimpinkemba
usásinankaraiye.

5

Áánútu arupíya umásínkáin-kwasai.

¹ Ísu Káráisitín-aaiyaveta áaire súndayavenaya
Áánútu kwenaúranka'a arupíya umásínkarenaya
Ísóigo Ísu Káráisitína mayáimá imáyáa éna
paru kwéumasinkaisata mimbóráí'a umái
kwémaumne. ² Ísu Káráisitín-aaiyaveta áaire
súndayavenaya Áánútu úwoi kwésuwa'naa-
ipata mósinkaraisata méta Áánútuwe ságayan-
ayampata ménaundayaveta amu'maréta
máyaunanaya sirunkóyá aamoí kwéiyé. ³ umbai-
yántáá'ó kesópata kwáyáimba sirunkóyá aamoí
isatá minúbái-yántáá'á kwáyáintaveta asiramái
méta íma sívón-káinta ⁴ mindáyavena Áánútu

séna kawe'á umái máyáawe sisatá mindáyaveta kwesé ménaundayaveta amu'maréta máyaunana sirunkóyá aamoí kwéiye. ⁵ kwesé ménaundayaveta amu'maréta máyaundaya kentááyávéna íma awinkánimba póna íma sigaeyá íniye. Áánútu kwenamankómbá ai'marówana keséya kumbéna Áánútumo kentááyávénamo anón-imayaamo imbá kwéagaraasinkaimba póta kwesémo ménaundayaveta amu'maréta máyaunanaya póna íma sigaeyá kwéiye.

⁶ kesáá íma asiramái máyaawananaya Áánútumo siráin-kanaamo tiráimba kesáámó sáwí'o umáiyaamo máyaundavinkembo kusúwa'naa índayavenaya Ísu Káráisiti kumpukáiyé. ⁷ arupí-kwaasigombo áwa'naa ónaundayave'a puwónáe senkákái umbái taisinó. kawe-kwáásígómbó áwa'naa ónaundayave'a kwená anondá puwónáe sésa púwósino. íya púwósino. íma isáúmne. ⁸ ánivo kesáámó sáwítaamo umáiyaamo máyaundaya súwa'naa índayavenaya Ísu Káráisiti kumpukáiyé. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba Áánútu arumbó símimba mindá kwéagaraasinkaintaawe. ⁹ Ísu Káráisiti kentááyávéna imáyáa éna pukáintavena Áánútu aúranka'a arupí umásínkarainta pónaya Káráisiti árai'a kentáási sáwí-meyamba maisíyukaintavenaya Áánútu íma áwáá'a siyíníye. ¹⁰ kesáá Áánútumbo síyámba umánkaraundaya kwenááninko kentááyávéna imáyáa éna pukáimba póta Áánútuwe mimbórá-imáyáávátá máyaundaya miráumai Ísu Káráisiti úwoi ména

póna árai'a kawer-ámpá'ó kwégundayavenaya kwégarakwiyiye. ¹¹ íma mináíné su'mainivo maarán-áínkwará'án-iyé. Ísóigo Ísu Káráísiti Áánútunte mimbóráí'a umásínkáísanaya póna Áánútuntavena kesirunkóyá aamoí kwéiye.

Áándamunte Ísuntei kwaasái.

¹² maarán-áímbá ísáaro. aiva-kwáásígó Áánútun-aaí arááíraimba póna sáwí'o kwéon-amba paáruraiye. sáwí'a uráimba póna púwón-amba paáruraiye. amáparawai sáwí'a kwéomba póna púwón-ampa'a kwégowe. ¹³ Áánútumo Mósesimbo amáámbo imó simámakonka'a kwaási sáwí'a uráamba isaná Áánútu misáwí'ó uráan-aimba íma agaimakáiyé. ¹⁴ aiva'á Áándamu máyowasa matinka-matinka úmaesa tunká'á Mósesi usá máúnka-kwaasiyomba pukáawe. Áándamu Áánútun-aaí arááírowasa kwempínkén-kwáásí évakarawai íma mirá umbá sáwí'a umbá póna pukáawe.

Áándamu naaémbo paárinuwaimo íninteni'a éna Káráísitimo évaka-tantaa'o íninteni'a íma uráivo ¹⁵ sáwí'a uráimbaniyo Áánútu úwoi kwésuwa'naa-intaawe. Áándamu Áánútun-aaí arááíraimba póna amáparawai pu'maé kwéiyomba árair-aimban-ivo Áánútu amáparawai úwoi túwa'naa ínintavena moóráwaimba Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména kawé'á umátínkáva'a kwéiyimba minánkó usáyaaitaraiye. ¹⁶ Áándamu aiva-kwáásígó sáwí'a uráinkakemba amáparawaiya sáwí'a úmae kwéiyunanaya Áánútu íma mirá

éna kawe'á kwéumq̄sinkaintaawe. aiva-táwai aiva-kwáásígó Áánútun-aaí arááírowana Áánútu séna sáwí'a ónda po puwíníyone séna naaém̄ba sáwíva-kwaasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'naa e'a kesúranka'a arupí umátinkanaumne siráíye. ¹⁷ Áándamu aiva-kwáásígó sáwí'a uráinkakemba amáparawai puwí-ámpá'á kwégwaraawana minánkó tátokaivo moórawai Ísu Káráisiti maarán-ánón-káwé'-máyaí mairáíye. Áánútuntavesa súwa'naa uwo sewái úwoi kawe'á umái kwétuwa'naa-ena kwenaúranka'a arupí umái kwéumatinkaisana Káráisiti túwa'naa ísasá asiramái mésa sáwí-mayaigomba kwéusayaaítaawe.

¹⁸ ánivo mináínkóná ááimba maarán-áimbáníye. aiva-kwáásígó sáwí'a urónkakemba Áánútu amáparawaiyavena séna sáwí'a kwéesa puwónááowe siráimba póna moórawai Ísu Káráisiti kawe'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba iyátinkena aúnái'o umáímo maí'mai'o ónááoni'a kwéumatinkaiye. ¹⁹ aiva-kwáásígó Áánútun-aaí arááíronkakemba amáparawai sáwí'a uráambanivo moórawai Ísu Káráisiti Áánútu siráini'a urónkakemba Áánútu kwenaúranka'a sáwívarawai arupí kwéumatinkaiye.

²⁰ sáwí'a umbá Áánútu kwená amáámba Mósesimba simámakomba mindáyavena miwítí sáwí-mayaigo anómba uráíye. mirá umbánivo Áánútu arumbá umátínkámae iyúwana anómba uráíye. ²¹ ááéma sáwí'o urón-imayaago tátokowasa pósa puwí-ámbá kwakáawe.

mirá uráambanivo ívé'a Áánútumo arumbó kwéumasinkaiwaiya tátoraísata kwenaúranka'a arupí umáíya máyaundaya kentáásí Ísóigo Ísu Káráísiti aúnaítaamo umáíya maí'maí'o ónaunda-ita kwéumasinkaiye.

6

Ísuwe tarúmaiya máyaunda-kwasai.

¹ simátíménda ísáaro. maarán-áimbá íma seró. Áánútu úwoi súwa'naa úmae iyínana anómba ínintaveta sáwí'a úmae kwéiyeta ménae íma seró. ² púwón-kwaasimo miwítí sáwí-mayaigomo ímo ókwara'o tátotuwenamo kwáintemba kentáávimbá sáwí-mayaigo íma tátotuwena kwáyáísata póta íma sáwita úmaeta kwéiyeta ménaumne. ³ maarán-áimbá ísaraawe. nombó pésinkaanta Ísu Káráísiti kweséya tarúsinkaisata kweséya pukáara'naraamba umáíya máyaunanaya kentáásí sáwí-imayaago íma táto'mae kwéiyisata máyaumne. ⁴ nombó pésinkaanta kesáá Ísu Káráísitiye puwúnasaya utaráara'naraanta kwéunanaya kentáásí sáwí-imayaago íma táto'mae kwéiyiye. Áánútu kentáásivowa ó'oran-asirayandei pukáimpinkemba usásinankaraintemba kentáá usásisinkaraara'naraamba uráísata aúnaí'a umáíya máyaumne.

⁵ Ísu Káráísitima pukáimba kwemó kwaásiti sáwí-mayaigomba usáyaaitaraintemba kweséya tarúmai máyaundayavenaya sáwí-mayaigo kentáá íma tátokaiye. miráumai Ísu Káráísitimo pukáimpinkembo usásinankaraintemba kweséya

tarúmai máyaundayaveta aúnaí'a umáíya máyaumne. ⁶⁻⁷ maarán-áimbá ísaraawe. púwówanamo imbá sáwí-imayaago íma tátotuvena kwáyáísana kentáásí sáwí-imayaagona asirayámbá ánásainana kesáámó sáwí'o úmae kwéiyundawaiya íma táto'mae iyíníntavena Ísu Káráísiti taaira'á pukáísana kentáásí sáwí-imayaago kentáá íma tátokaiye. ⁸ Ísu Káráísitiye pukáara'naraanta umáíya máyaundaya póta mináimbá árair-aimba isatá kweséya máyaumne. ⁹ maarán-áíntá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba usásinkaisana puwí-ásíráyánkó íma tátoraisana ókwará'a íma kwévuwiye. ¹⁰ sáwí'o kwéombo ánásanintavena mimbórá-táwai pukáimba póna mindáyavena íma ókwará'a puwéna usásinena ména Áánútuntavena imáyáa kwéena máyáíye. ¹¹ miráumai imáyáa é'a sé'a pukáara'naraanta umáíya máyaunanaya sáwí'o kwéundawaiya íma tátotuvena kwáyáísata méta Ísu Káráísitiye tarúmaiya máyaundaya Áánútu aamoí ínkwáe-i'a umáíya máyaumne.

¹² kentí sáwí-imayaayave'a tirááiyave'a ováínivo sáwí'o kwéowai keinárawa'a íma tátoraino. ¹³ kentúwawaa'neiye kentiyáánamaineiye íma owé simái sáwí'a kwé'e'a pukáara'naraan-umai máyáawanamo usásintinkaisa'o máyáawai Áánútumpa'a kentúwawaa'a amé'a kwentávé'a owé simái kentúwawaa'neiye kentiyáánamaineiye kwená kawé'-má'yáíyé su'mai máyáaro. ¹⁴ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaanko

íma kárákwiysisana Áánútu úwoi túwa'naa iwáí kárákwiysisana póna kentí sáwí-imayaago kentúra'a íma tátoraino.

Áánútu kwená mayáí-kwáásí-í'a umátínkáin-kwasai.

¹⁵ mináimbá imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Áánútu Mósesimbo simámaḡain-amaanko kentáará'á íma kárákwiysisana Áánútu úwoi súwa'naa iwáí kárákwiysisata mindáyaveta íma úwoi sáwí'a úmaeta íyóno. ¹⁶ kwená mayáí mayánaumnemo sembá kwemá kárákwiysisasa kwená mayáí-kwáásí máyáawe-aimba ísaraawe. miráumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó tátokaina'a misáwí-máyáí maimaé kwéiye'a máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'mai'a ónááovo Áánútun-aaimo isáíyanamo éna kwemá kárákwiraina'a kwená mayáí maimaé kwéiyiyana kwenaúranka'a arupí umátinkaniye. ¹⁷ ááémo sáwí'o uráambayaigo tátokowasa naaémba árair-aimba simátíma'mae íyówa'a isé'a kentirumpimbá asiramái tátokaawa'a mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. ¹⁸ sáwí'o kwéum-bayaigo tátokompinkemba Áánútu iyátinkowa'a arupímayai kwémayaawana minárúpí-máyáígó tátokaiye. ¹⁹ íma asiramái máyáantave'a kesáái isánááon-aimba simátimune. ááéma sáwí'a ónáe sé'a ó'on-o'on-tantaakwara'a sáwí'a uwaná tátokombanivo ívé'a kawé'á ónáe sé'a kawé'-máyáíyé su'mai kwémae'a Áánútunde-i-i'a oró.

²⁰ ááémo sáwí'o um-báyáígó tátokonka'a kawé'ó íí-ímáyáá íma kwée'a ²¹ sáwí'o uráamba ívé'a

tigaemá kwéiye. sáwí'o untavéna íma kawetántáá'á kentópa'a tiráiyé. mirá-sáwí'ó úmae íyómpinkemba máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'mai'a kwéowe. ²² Áánútu sáwí'o kwéumpinkemba iyátinkena kwená mayáí-kwáásí-í'a umátínkaraimba pó'a Áánúntundei-i'a umái mé'a aúnái'a umái maí'mai'a ónááowe. ²³ sáwí'o kwéom-bayaigona anondá puwónááombanivo Áánútu kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitina mayáí imáyáa éna aúnáitaamo umáíya maí'mai'o ónaunda-ita kwéumasinkaiye.

7

Áánútun-amanko *agaráásínkarain-anta*
kwégwaraunda-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. amáparawai amáán-aimba ísaraamba pó'a simátíménda ísáaro. úwoimo máyáanka'a amáán-ainko kárákwiraimba póna puwíyamba mináínkó íma kárákwiyiniye. ² amáánkomo siráintemba aarakwá'ó ombá awaikómó aúvaimo máyáinka'a awainínkó kwesé tarúmai máyáísana awaikómó púwísanamo imbá tarúmimo máyaayamba kwéanasaiye. ³ awaikómó máyáinka'a aaraigómó ó'on-kwaasigoe námae kwénaaisanamo imbá sáwí-inimban-iyé kwésevo awaikómó puwínanamo éna amáánko siráintemba ó'on-kwaasimo mayánimbo éna kanaán-iyé.

⁴ kesí kwaásiyono. miráumai keinárawatavenawe séna Ísu Káráisiti pukáimba Áánútumo Mósesimbo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráisitiye tarúmimo

máyáantave'a pukáara'naraambo umáímo
 máyáamba minámáánkó íma tátokaivo Ísu
 Káráísitiye tarúmai máyáawe. Áánútu Ísu
 Káráísitimba pukáimpinkemba usásinankaraiwai
 Ísunde-i'a umái mé'a pó'a Áánútuna mayái
 kwémayaawe. ⁵ ááéma sáwí-imayaayaveta
 sirááiyavetaamo uráundarata íma mirán-oro
 siráin-amaamba iséta imáyáa éta ivátuweta
 sáwí-imayaayaveta sirááiyaveta éta sáwí'a éta
 puwónaunda-amba kwaréta ⁶ miráyá uráunda
 ívé'a Áánútu sáwí-imayaago tátokaimpinkenta
 iyásínkáisanaya Áánútumo Mósesimbo
 simámakain-amaanko íma tátokaisata ááéraan-
 amba Mósesimo agaimakáin-amaankona aambá
 íma kwaréta aúná-amba Áánútun-amanko
 agaráásínkarain-anta kwégwaraumne.

*Áánútuna áamáambo ímo kwáyáinkakai sáwí-
 mayaigona ááimba íma isáúsino siráin-kwasai.*

⁷ mináimbó imáyáa é'a simátíménda isáaro.
 Áánútumo Mósesimbo simámakain-amaantave'a
 sáwí-amaamban-íye íma seró. minámáán-áimbó
 ímo kwáyáinkakai sáwí-mayaigona ááimba íma
 isáúsino. túran-anda íma oró. minámáánkómó
 ímo mirá siráinkakai súran-andamo úndayave'a
 sáwí'a kwéune íma súsino. ⁸ minámáánkó
 séna túran-anda íma oró siráimba kempímbá
 sáwí-imayaa kwáyáimba pó'a minámáámbá
 araisénae sé'a súran-anda ávááraumai uráumne.
 minámáánkómó ímo kwáyáinkakai sáwí'o
 kwéunda íma imáyáa é'a sáwí'a kwéune súsino.
⁹ áamáanko íma mirá oró siráimba íma isé'a
 kawé'á umái máyaumne-imayaa é'a mé'a

naaémba mináamáámbá ísaraunda araisénáe sé'a arááíraunda ¹⁰ mindá puwónaundawai úne. mináamáámbó kwakáundarakai kawé'á umái máyausino. mináamáámbá arááíraundawai pó'a puwónaundawai úne-aimba ísaraumne. ¹¹ mináamáánkó séna íma mirá oró siráimba kempímbá sáwí-imayaago kwéna póna kampa'á simásiyuwaisa'a mináímbá araisénáe sé'a arááíraunda pó'a puwónaundawai úne.

¹² miráumai Áánútumo Mósesimbo simámakain-amaan-aimba íma mirá oró-áimbá Áánútun-ai arupí-aimba kawer-áimbán-íye. ¹³ minkáwér-áínkó íma puwónaundai'a umásínkaraivo kesí sáwí-imayaago puwónaundai'a umásínkaraiye. sáwí-imayaayave'a siráái kwétaimba pó'a mináamáámbó araisénáe sé'o arááíraunda puwónaundawai é'a kesí sáwí-mayaigona ááimba ávááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. mináamáánkó séna íma sáwí'a oró siráimba pó'a kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-imayaago anómba sáwí'a úwa'a awánaraumne.

sáwí'o kwéundawaiya tátokain-kwasai.

¹⁴ amáámba Áánútumpakemba kunkáivo kemá marapakén-kwáásí únana sáwí'o kwéundawai tátokaisa'a minímáyáágóná mayái kwémayaumne. ¹⁵ kawé'ó úndayavena kwésinkaisa'a mirá ónáe súndanivo íma mirá kwéune. sáwí'o úndayavena íma kwésinkaisa'a íma mirá ónáe súndanivo mirá kwéune. mirámó kwéunda íma kawer-ímáyáá kwéune. ¹⁶ íma sáwí'a ónáe súndanivo mirá-sáwí'ó kwéundayave'a sé'a Áánútu siráin-amaamba kawer-amáámbán-íye kwésune. ¹⁷ sáwí'o

kwéunda íma kemá mirá kwéumpo sáwí-imayaago kempímbá kwáyáísa'a sáwí'a kwéune. ¹⁸ marapá-kwáásí únda kanaán-umaimo kawe'ó únda kempímbá íma kwáyáísa'a awánaraumne. kawe'ó úndayavena kwésinkaisa'a íma kanaán-umai kawe'á kwéune. ¹⁹ kawe'á ónáe sé'a úndanivo íma mirá é'a íma sáwí'a ónáe sé'a úndanivo úwoi sáwí'a kwéune. ²⁰ íma sáwí'a ónáe súndanivo mirá-sáwí'á kwéunda íma kemá mirá kwéumpo sáwí-imayaago kempímbá kwáyáísa'a sáwí'a kwéune.

²¹ maarán-áinkóná ááimba kwáyáíye. kawe'á ónáe sé'a úndanivo sáwí-imayaago tavisímae kwéiyisa'a ²² kesirumpimbá Áánútuna áamáantave'a aamoí kwéundanivo ²³ moórá-ainkona ááimba kempímbá kwáyáísana sáwí'o ónáe súndawai kembá tavisisaná Áánútuna áamáamba kawer-ámáambá pó'a kwaránáe súndawai tavisisaná sáwí'o ónáe súndawai tavisimái tátokaiye. ²⁴ eésé'á kwéunana sirunkó sáwí'a kwéisa'a máyaundayave'a sé'a sáwí'a kwée'a puwónaundai'a kwéundavinkemba nááwa siráníyono kwésunana ²⁵ Ísóigo Ísu Káráisiti síráísa'a Áánútuntave'a súwi kwésune.

miráumai kesirumpinkén-ímáyáá kwée'a sé'a Áánútuna áamáamba kwaránáe súndanivo kesúgoma sáwí-imayaavinkemba sáwí'a kwéíye.

8

Áánútun-amankomba arááímo kwétaini'a kwéon-kwasai.

¹ miráumai Ísu Káráisitiye tarúmai máyáawai miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintavena

Áánútu íma aavimbá maitinkéna sáwí-meyamba íma timíniye. ² ááéma sáwíta uráundawai tátokowata puwónaundawaiya ówánanaya Ísu Káráísiti iyásínkaraisata kweséya aúnái'a umáíya máyaunanaya Áánútun-amanko kárákwiyisana Áánútu aavimbá íma maisinkénaya íma sáwí-meyamba simíniye. ³ Áánútu kwená áamámba siráimbanivo sáwí'a ónáe séta minámáámbá íma kanaán-umaiya kwakáunda póna minámáánkó sáwíta umáíya máyaundavinkemba íma síkaisata máyaunanaya naaémbe Áánútu ááninkontavena séna sáwí'a kwéomba po miwíyávái se kumpuwíniyone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o kwéundawaiyaamo úndanten-augwarawai maimaéna kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndayavenaya kumpukáíye. ⁴ Áánútu mirá uráimba póta sáwí-imayaayavetaamo sirááiyavetaamo kwéunda ímo mirá kwéetaamo Áánútun-amankomo siráini'o kwéetaamo éta Áánútuna áamáánko siráintemba miráyá umáíya arupíya ónaumne. ⁵ sáwí-imayaayavesamo tirááiyavesamo kwéowai miwítí sáwí-imayaago tátokaivo Áánútun-amankomba arááímo kwétaini'a kwéowai kwená kawer-ímáyáágó kwégarakwiye. ⁶ miwítí sáwí-imayaayavesamo tirááímo kwétain-imayaawe su'mai kwéowai máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'maí'a ónááovo Áánútun-amankombo arááímo kwétain-imayaawe su'mai kwéowai paru umái aúnái'a umái maí'maí'a ónááowe. ⁷ sáwí-imayaayavesa tirááiyavesa kwéon-imayaawe su'mai kwéowai Áánútuna áamámba íma

kanaán-umai taagwiyavésa Áánútuna namuro-kwáásiráámbá kwéowe. ⁸ sáwí-imayaayavesamo tirááimo kwétaini'o kwéowai Áánútu íma aamoí kwéumatinkaiye.

⁹ Áánútun-amankomo kentirumpimbó máyáimbo é'a sáwí-imayaayave'o tirááimo kwétaini'a íma kwée'a Áánútun-amanko siráini'a kwée'a máyáawe. Ísu Káráisitin-amanko tirumpimbó ímo máyáiwai íma kwená kwaási-i'a kwéowe. ¹⁰ Ísu Káráisitin-amanko kentirumpimbó máyáimbo éna Áánútu kwenaúranka'a arupí umátínkaraimba pó'a kentimankó maí'mai'a íníwai é'a sáwí'o uráantave'a kentúgoma puwíníwaiman-owe. ¹¹ Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankowana kwenamankómó kentirumpimbó máyáimbo éna keinárawakwara'o éna puwónááompinkemba usásintinkaniye. kwenamankó kentirumpimbá máyáintavena Áánútu mirá íníye.

¹² kesí kwaásiyono. mináimbá imáyáa iyata íma kentáási imáyáavinkeni'a éta Áánútun-amankombo arááimo kwétainita umáíya máéno. ¹³ sáwí-imayaayave'o tirááiyave'o kwéombo éna Áánútu séna máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a máéro siráivo Áánútun-amankomo túwa'naa ína'o sáwí-imayaamo tuwé'o é'a aúnái'a umái ménáaowe.

¹⁴ Áánútun-amankomo kwésintembo kwégwaraawai Áánútu áánimbaa'an-owe. ¹⁵ Áánútu kwenamankómbá ai'marówana kentirumpimbá máyáiwai íma inkaisí-í'a umátínkáísana inkaisí-yántáákó íma tátokaisa'a

máyáavo Áánútu áánimbaari'a umátínkáisa'a Áánútumba kwéaaye'a sé'a kesivoó kwése'a kwémaewe. ¹⁶ kesáá séta Áánútu áánimbaata úneyaamo kwésunda Áánútun-amanko kentáásirumpimba ména séna mindá árair-aimban-iye kwésiye. ¹⁷ Áánútuna iyámpói úndaya póta Áánútumo kentááyávénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káráisitimo mayánínten-umaiya mayánaundayaawe. umbai-yántáá'ó kwempímbó kwáyontemba kentáávímbá umbai-yántáá'á kwáyáimba póta naaémba kweséya ságyan-ayampa'a ménaundayaawe.

*Áánútu kwená ó'ora-sagayamba
agaráásinkanin-kwasai.*

¹⁸ maarán-áímbá imáyáa é'a sé'a árai'a Áánútu kwená ó'ora-sagayamba agaráásinkainata mindáyaveta imáyáa kwéeta kentáávímbá kwáyáin-umbai-yantaataveta íma anón-imayaa kwéundayaawe. ¹⁹ Áánútu áánimbaare ayáámúmbaareya únasaya Áánútumo tarórurain-tantaako kwaí-kwaankowe taaigówé amápa-karaan-tantaakowe kentáámó suwánanaaontavesa mósá titaagwirésa amu'marésa máyáawe. ²⁰ naaóvá'á Áánútu tarórurain-tantaatavena séna kampindágwiniye séna kwená imáyáavinkemba séna íma miwítí imáyáavinkemba siráimba maarán-imáyáá éna séna ²¹ naaémba kampindái-yántáá'á aambá áúntinkaanana taróruraunda-yantaa'a ó'a íma kampindámae iyíníye. kesí iyámpóimo iyátínkáanasamo kawé'ó umáímo ménaaontemba

mintántáákó miráumai kawe'á umái kwéniye Áánútu mínímáyáá uráiyé. ²² maarán-áíntá ísaraumne. aaraimó iyámpóímo tinkésamo eésé'ó ontembá Áánútumo amápa-tantaa'o tarórurain-tantaako eésé'á kwéena Áánútumo paárinintavena amu'maréna máyáiyé. ²³ íma Áánútumo tarórurain-tantaakowe su'mainivo kesáágwára'á miráyá kwéeta Áánútumo to'mayaa úmakain-tantaa'o simíníntaveta imáyáa ónaundayavenaya Áánútu kwenamankómbá ai'marówana kesirumpintá kumbáyáísata eésétá kwéeta amu'maréta máyaunanaya Áánútu kwenayáámúmbaare kwenáánimbaare síkenaya aúna-kuwawaa'a umásinkanintaveta amu'maréta máyaumne. ²⁴ Áánútu kawer-ámpá'á mésinkonka'a séta árai'a Áánútuna iyámpóíya éta kweséya ménaumne séta amu'maréta máyaumne. awánasuwaunda-yantaataveta íya amu'maréta ímo awánáúnda-yantaataveta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímo awánáúnda-yantaataveta amu'maréta méta séta árai'a paáriníyé séta íma sívón-káínata asiramái amu'maréta ménaumne.

²⁶ íma asiramái-kwaasi méta kawer-ámpátá kwégunanaya umbai-yántáákó kwétatoraisana póna Áánútun-amanko kwésuwa'naa-isata nóraumaiya Áánútumba áísaa onanayá súwa'naa íníyo séta sirumpintá kanagíré su'mai téta íma kanaán-umai aaí kwésunanaya Áánútun-amanko kentááyávéna imáyáa éna Áánútumpa'a aaí kwésisana ²⁷ Áánútun-amanko Áánútumbo arááímo kwétain-aimba séna kwená kwaási-

imayaa éna mirán-áimbá kwésimba póna Áánútu kentáásí imáyáa awánaiwai póna kwenamankómó sin-áimbá kwéisaiye.

²⁸ maarán-áimbá ísaraumne. kwená kwaási-i'a ónaundayavenaya ítámakaisata kwená imáyáa kwéeta máyaunanaya sáwí-yantaare kawetántáaré kesópataamo timbá Áánútu mintántáá'á kawe'á kwéumasinkaintaawe. ²⁹ naaóvá'á Áánútu kwendéi-i'a umái ítámakowaiyavena séna kesááninkaamba ónááowe siráimba póna kwenááninko Ísu kentáásuwaao-i'a isatá kwenáúnavarita úne. ³⁰ naaóvá'á ítámakowaiyavenaya sááyena kwenáúranka'a arupí umásinkenaya kwenááninkaani'a kwéumasinkaintaawe.

Áánútu arumbá kwésimenaya Ísumba ai'marówana kumpukáin-kwasai.

³¹ Áánútu miráumai súwa'naa uráimba pó'a imáyáa é'a simátíménda ísáaro. sáwí'a umátinkanae sésayaamo mirámó ónááomba íma kanaán-umai kentáá usáyaaitanaaowe.

³² Áánútu kwenááninkomba íma tátorena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáínkwáe sénaya ai'marówana kumpukáiyé. mirá uráimba póna súwa'naa ínín-tantaa'a úwoi simíníntaawe.

³³ Áánútu kentáá ítámakaiwaiya kwenáúranka'a arupíya umásínkarainta pósa évakarawai íma kanaán-umai aaivimbá maisinkánááontaawe.

³⁴ évakarawai kentááyávésa puwígwáe sésa íma aaivimbá maisinkánááowe. Ísu Káráísiti kentááyávénaya séna puwéna

usásinena Áánútu ayáánúrapa'a asirayán-
 áyámpá'á ména kentáá súwa'naa umai
 Áánútumpa'a kwéaisaa-iye. ³⁵ mirá kwéintavesa
 évakarawai íma kanaán-umai Káráísitiyeyaamo
 máyaundavakenta sírááwanaya Káráísiti
 kentááyávénaya íma auwinkéna kentáásí imáyáa
 íma kwétuwaiye. umbai-yántáá'ó kesópataamo
 tındawe aosaambó kwisinkánááontaawe sáwí'ó
 umásinkanaaontaawe sááimo sinkáníntaawe
 unáánkwátói-iyaaínta ménaundayaawe
 évakarawaimo sínkamonaaontaawe
 puwónaundayaawe mirán-tántáá'ó kesópataamo
 tínimba Káráísitiyeyaamo máyaundavakenta
 íma kanaán-umai sírááwanaya Káráísiti
 kentááyávénaya íma auwinkéna kentáásí imáyáa
 íma kwétuwaiye. ³⁶ naaóvá'á Áánútun-aaí aúváí-
 kwandaavimba agaimaréna séna

ená kwaásiya úndarakemba évakarawai
 kentááyávésa sésa tínkamónasa puwígwáe-
 imayaa úmae kwéiyowe. sipisípimo
 tuvúwówanamo púwíntemba kentááyávésa
 tínkamónasa puwígwáe kwésimae iyówe
 agaimaréna siráíye. ³⁷ mirá-sáwí'ó umásínkáanta
 íma imáyáa únanaya Ísu Káráísiti arumbá
 kwésimimba póna asiramásínkáísata miwí
 kwéusayaaitaundayaawe. ³⁸⁻³⁹ maarán-
 áimbá áraír-aimba isa'á ísaraumne.
 Áánútu arumbá kwésimenaya Ísóigo Ísu
 Káráísitimba ai'marówana kentááyávénawe
 séna kumpukáimba pósa Áánútunopa'ó
 máyaundavakenta íma kanaán-umai
 kwésiraantaawe. puwónaundayaawe

úwoi máyaundayaawe Áánútunopa'o
 máyaundavakenta íma kanaán-umai
 kwésiraantaawe. kwíyómpaken-kwayo'naraware
 taraváá-kwáné ívé'o kwáyáin-tantaare naaémbo
 paárinin-tantaare kwíyómpakewaiye kwaántá-
 kwaasiti máápakewaiye Áánútumo tarórurain-
 tantaare mirán-tántáátónkó íma kanaán-umai
 Áánútunopa'o máyaundavakenta sírááwanaya
 Áánútu kentááyávénaya íma auwinkéna kentáási
 imáyáa íma kwétuwaiye.

9

*Póro Ísareri-kwaasi arumbá umátinkarain-
 kwasai.*

¹ kemá Póro Ísu Káráisitina kwaásima
 é'a árair-aine su'mai kwésunana Áánútun-
 amanko kesirumpimbá ména kárákwiyisa'a
 maarán-áimbá árair-aimba kwésimatimune.
² kesí kwaási Ísareri-kwaasivinkembo kemá
 tiráunda isa'á imáyáa únana sirumbá kwéisana
 sirunkó umbaí támae kwéiyiye. ³ miwí Ísu
 Káráisitín-aaiyavesa íma áraire sembá pósa
 árairemo sésamo kesí anondámo usámaiyanamo
 Áánútumo siyuwáinanamo Ísu Káráisitimo
 ánaaembo umásiyuwanimba mindá kanaániye
 kwésune. ⁴ miwí kesí kwaási Ísareri-
 andarakewai Áánútu kwenáánimbaari'a umái
 itámakena kwená ságayamba agaráátinkena
 aaimá simái tarútinkena kwená amáámba
 simátimena simái asirámakain-aimba simátimena
 Áánútuna imáyáamo mósá kwémaraan-amba
 agaráátinkowasa ⁵ ááéraan-anon-kwaasi miwí

tíkwá'náma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói aú'mái miwítí ándáva'a kumbéna amáparawaira'a kárákwiyisata kwenáwíta mósá ma'maéta kwéiyunda mindá árair-aimban-iyé.

⁶ Áánútu Ísareri-andaraken-kwaasivinkemba íma amápa'a ítámakaivo évakarawai ítámakaimba Áánútu asirámakain-aimba arááíraiye íma seénáísaiye.

⁷ Ááváramu aísavutantamba uráawai íma amáparawain-ovo évaka'a Áánútuna iyámpói owaná naaóvá'á Áánútu Ááváramuntavena séna enááninko áwí'a Áísákaa kwenáísavutantamba ónááowaiye su'maiyavena séna enáísavutantamba kwéowe sénááowe Áánútu siráíye.

⁸ mináínkóná ááimba maarán-áimbán-iyé. Ááváramu aísavutantamba uráawaivinkemba íma amáparawain-ovo Áánútu kesí kwaásima owémó asiramáímo siráíwaiye su'mai Áánútuna kwaásiman-owe.

⁹ naaóvá'á Áánútu Ááváramuntavena simái asirámakain-aimba séna súnda-kanaama tína'a máyáanana Séraa inaamaí-iyámpói ankáníye sirómba

¹⁰ mináimbá kentáá síkwá'náma Áísákaantavena siráíye. kwemá anón-éna aaraí mayówana awainínkó áwí'a Árépéka agováraer-iyampoi

¹¹ íma tínkaroyasarai miníyámpóirái íma mayái mairóyanka'a

¹² Áánútu miníníntávéna séna ená iyámpóiraimo ésarai aivakéwái naaén-iyampoigona mayái mayáníye siráíye. Áánútu kwená imáyáavinkemba kwená kwaási-i'a umái ítámarena tááyaraivo miwítí mayái íma awánarena tááyaraiye. miráumai naaóvá'á séna ená iyámpóiraimo ésarai aivakéwai naaén-

iyampoigona mayáí mayáníye siráíye. ¹³ Áánútun-
aai aúváivimba miníyámpóiráíyávéna agaimaréna
séna

Yákópomba ítámare'a Ísomba

sínaaemba umámune Áánútu siráíye
agaimaréna siráíye.

¹⁴ évakarawai mindáyavesa imáyáa ésa
kampa'á sésa Áánútu íma arupí kwéiyemo
kwéseмба mindá kampar-áímbán-iyе.

¹⁵ naaóvá'á Áánútu Mósesintavena séna
sirumbá umátinkanae súndawaiyave'a sirumbá
kwéumatinkaumne. kawe'á umátinkanae
súndawaiyave'a mirá kwéune

siráíye. ¹⁶ miráumai kwaási tiráái
kwétaintavenawe kwaási kawe'-má'yáí
kwémayaantavenawe ímanivo Áánútu
kwená imáyáavinkemba séna sirumbá
umátinkanae siráintavena kwená kwaási-i'a
umái kwéitamaraiye. ¹⁷ Áánútun-
aai aúváí-
kwandaavimba agaimaréna séna

Mósesi máyonka'a Ísípi-marava'a kárákwírowai
kwentávéna Áánútu séna amápa'-
maravaken-kwaasi kesí asirayándéímó
enane'ó úndama awánésa kesúwí'a
isáígwáe sé'a embá kárákwiyi-mayaira'a
usásinankaraumne Áánútu siráíye

agaimaréna siráíye. ¹⁸ miráumai Áánútu kwená
imáyáavinkemba kwembó arááímo tainí'o
énamo sirumbá umátinkanaemo simbá arumbá
umátinkena kwembó arááímo tainí'o énamo
tiruntémó márání'o imbá tiruntémá márání'a
kwéumatinkaiye.

Áánútu áwáá'a tiyéna arumbá umátinkenamo in-kwásái.

¹⁹ mindáyave'a imáyáa é'a maarán-áimbá íma seró. sáwíta kwéundaya nóra séna Áánútu aaivintá kwémaisinkaiyo. Áánútu imáyáa éna séna sáwí'a ónááowe siráimba mindáya sáwí'a kwéundayaawe. miráumai aaivimbó kwémaisinkainta mindá sáwí'a kwéiye mináimbá íma seró. ²⁰ keinárawa'a úwoi-kwaasi máyáavo Áánútumo siráinda-aimba anondá íma seró. maarán-áimbá imáyáa oró. sawei-ánáveumba ombá kari'-márámá mairésa sawei-ánáveumba úmaraawana misáwéi-ánáveunko íma maarán-áimbá séna nóra éra kembá mirá kwéumasinkaaó íma kwésiye. ²¹ sawei-ánáveumbo ombá mimbórá-kári'-márámá mairésa kaer-ánáveumba úmaresa moórávimba úwoi-mayai maésa moórávimba kawe'-máyaí kwémayaamba mindá miwínéimán-íye.

²² Áánútu miraráámbá kwéiye. Áánútuna asirayáné áwáá'o kwésine awánanaaontavena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkamimba miwítí meeyámbá póna ááéma íma tínkamimba timu'maréna ména naaémba tínkaminiye. ²³ kentáá ítámarenaya arumbá umásínkáinta póta kweséya ságayan-ayampata méta kwená ó'oran-kawe'-mayai awánanaundayavenaya Áánútu sáwí'o uráan-kwaasi íma ááéma tínkamimba timu'maréna máyaíye. ²⁴ íma Yútaa-kwaasivinkene su'maiya sááyaraivo ó'onkaa-kwaasigwara'a tááyaraíye. ²⁵ miráumai naaóv'á Áánútun-aaí simátímakowai áwí'a Ósíya agaimaréna séna

Áánútu séna íma kesí kwaási-i'a uráan-
 kwaasiyave'a kesí kwaásiman-owe
 sé'a ímo sirumbó tímakaundayave'a
 sirumbá kwétimune sénaumne.
²⁶ Íma kesí kwaásiman-owe
 siráundava'a máyáawaiyave'a naaémba
 kesáánimbaa'an-owe sénaumne Áánútu
 asirayánkwáráwái síníye

Ósíya agaimaréna siráíye. ²⁷ naaóv'á Áánútun-
 aai simátímakowai áwí'a Áísáya agaimaréna séna
 Ísarerin-andaraken-kwaasi sáwíva'a ésa
 nonáamááíraamba umái sáwíva-kwaasi
 ménaaovo Áánútu íma amápa'a tiránívo
 évaka'a sáwí'o umái máyáampinkemba
 tiráníye. ²⁸ Ísóigo amáparawai avekáán-
 umai aaivimbá maitinkéna sáwí-meyamba
 tímatuwaniye

agaimaréna siráíye. ²⁹ moóráva'a Áísáya
 agaimaréna séna

Ísóigo amápar-asirayambo tokáiwaimo sénamo
 évakarawai íma tínkamonda tiyúwáanasa
 mésa iyámpói tinkánááowe siráinkakai
 Sótómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-
 naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba
 kesáágwárá'á miráyá úsino
 agaimaréna siráíye.

*Ísareri-kwaasi Ísun-aaiyavai íma áraire siráan-
 kwasai.*

³⁰ mináínkóná ááimba maarán-áímbán-
 iye. Ó'onkaa-kwaasi Áánútu aúranka'a arupí
 umáímo máyáan-ambo ímo avakáá uráawai Ísu
 Káráísitin-aai isésa sésa áraire siráamba póna

Áánútu kwenaúranka'a arupí umátínkaraiye.
 31 miwí mirá uráavo Yútaa-kwaasi Áánútu
 ítámakaiwai sésa Áánútu Mósesimbo simámakain-
 amaamba kwáráananaya kwenaúranka'a arupiya
 umásinkaniye siráavo Áánútu Mósesimbo
 simámakain-amaankona ááimba íma isésa
 kwenaúranka'a íma arupí umái máyáawe.

32-33 Áánútuna áamáamba kwáráananaya
 kwenaúranka'a arupiya umásinkaniye siráavo
 kwenááiyavesa íma áraire siráantavena íma arupí
 umátínkaraiye Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba
 Ísuntavena simái agaimaréna séna

Áánútu séna isáaro. Sáiyono-naopa'a moóra-
 ontamba maráúnda pósa minóntánká'á
 tísamaima turarésa tanaambá vánaáowe.
 óntantavenamo siráintembo íníwaimpa'o
 agevamáímo ménaaowai íma tigaeyávésa
 ónááowe siráiyé

mináímbá agaimaréna siráiyé. óntanemo
 siráimba Ísuntavena siráiyé. óntanka'o tanaambó
 vaantembá Ísu Káráisitín-aaí araaisésa miráumai
 tanaankáámbá vará'naumai máyáawe.

10

¹ maanáímbó simátíménda isáaro, kesí kwaási
 Yútaa-kwaasi sáwí'o umáímo máyáapinkemba
 Áánútu iyátinkanintavena ávááraumai sirááíma
 kwétaisa'a Áánútumpa'a áísaá úmae'a kwéiyune.

² Yútaa-kwaasi Áánútuna mayái mayánée
 sésa karuwaa'á kwéombanivo Áánútun-
 aaigona ááimba íma isaraamba tuwánaraumne.

³ Áánútumo kwenaúranka'o arupímo

kwéumatinkain-amba íma awánésa kampar-ántávésa árrair-amban-iye sésa pósa Áánútuna árrair-amba íma kwégwaraawe. ⁴ áamáamba kwaráundayavena Áánútu kwenaúranka'a arupí umásinkaniye sésa Yútaa-kwaasi kwáráan-amba Ísu Káráísiti séna minámbá ánásaivo kesááiyavesa áraire sewáiyávéná Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumatinkaimbanivo Yútaa-kwaasi minámbá íma kwégwaraawe.

⁵ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáráananaya Áánútu arupiya umásinkaniye kwésen-aintavena naaóvá'á Mósesi agaimaréna séna

minamáámbó amápa'o kwaráiyawai

kawe'á umái ménaaowe

siráiye. ⁶ Áánútun-aaiyavesa árairemo kwésewaimo arupí umátínkain-aintavena agaimaréna séna

maarán-áimbá íma seró. nááwa kwíyómpa'a irénawa Káráisitimba áí'maena kumíníyo.

⁷ nááwa pukáan-kwaasi máyáapa'a kuréwa Káráisitimba áí'maena tíníyo. mirán-áimbá

íma seró. ⁸ Áánútun-aai kentirumpimbá egwaa'á kwáyáísa'a kwésewe

agaimaréna siráiye. Ísu Káráisitín-aaiyave'a áraire seró-áimbá kwésimatimundayaawe.

⁹ mináimbá maarán-áimbán-iye. Ísu

kentáásí Ísóigoman-iye avora'ó simátime'o

kentirunkákémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba

Áánútu usásinankaraiyemo síyanamo éna

sáwí'o umáímo máyáampinkemba Áánútu

iyátinkaniye. ¹⁰ Áánútun-aaiyaveta kesirumpintá áraire kwésundaya kwenaúranka'a arupíya kwéumasinkaintaawe. avora'ó mináímbó kwésimatimundaya sáwí'o umáíyaamo máyaundavinkenta kwéiyasinkaiye. ¹¹ Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna siráintembo íníwaimpa'o agevamáimo ménaaowai íma tigeayávésa ónááowe siráíye.

¹² mináímbá amápa-kwaasi Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Áánútu aúranka'a mimbóráí'a kwéontavena siráíye. Áánútu amáparawaira'a kárákwiraiwai éna súwa'naa ínkwáe sésamo simámén-kwaasi anón-kawe'a kwéumatinkaiye.

¹³ Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna Ísóigontavesa sésa sáwí'o umáímo máyaundavinkemba siráníyone kwésewai amáparawai mirá íníye agaimaréna siráíye.

¹⁴ Áánútu íma máyáíye-aimbo sewáímó ombá súwa'naa uwo íma kanaán-umai kwésewe. Áánútun-aaimo ímo isáawaimo ombá mináíntávésa áraire íma kanaán-umai kwésewe. Áánútun-aaimo ímo kosimátíméwasamo ombá mináímbá íma kanaán-umai kwéisaawe. ¹⁵ ímo ti'marááwasamo ombá íma kanaán-umai kogwésimatimewe. Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna

áséi-kwasaimo kosimátíméwai aamoí kwéumatinkaawe agaimaréna siráíye. ¹⁶ mináséi-kwásái kwéisesamanivo évakarawai arááíraawe. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Áísáya agaimaréna séna

Ísóigo kawer-áimbá kosimátimunayasa

mináintávésa íma áraire kwésewe
agaimaréna siráiyé. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaimo
simátíméwasamo isésamo ombá kanaán-umai
áraire kwésewe.

¹⁸ Yútaa-kwaasi Ísu Káráisitín-aai árai'a á'a
ísaraawe kwésune. mindáyavena naaóvá'á
Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna

amápa'-marava'a kwénaaesá simátímúwana

mináínkó kóyáwé uráiyé

agaimaréna siráiyé. ¹⁹ Yútaa-kwaasi Ísareri-
kwaasi mináínkóná ááimba á'a ísaraamba mindá
árait-aimban-iyé. naaóvá'á Mósesi Áánútumo
siráin-aimba agaimaréna séna

Yútaa-kwaasi ó'onkaa-kwaasiyave'a sé'a úwoi-
kwaasiman-owe siráamba miwíyávé'a kesí
kwaásiman-owe sénaundayave'a áwáá'a
kwétiye'a tirunkó sáwí'a umátinkaniye

Áánútu siráiyé Mósesi agaimaréna sirówana
²⁰ naaémba Áísáya íma áá'a kwégowana
agaimaréna séna Áánútu séna

nóra simáíya Áánútumpa'a ténaumno-aimba íma
kwésewaitopa'a paáruraumne. Áánútumba
agaráásínkáaro-aimba íma kwésewaitopa'a
paáruraumne séna ²¹ Ísareri-kwaasiyavena
séna túwa'naa ónaumne sé'a kesópa'a teró
símae kwéiyunasa kesáái araisésa kembá
tínaaemba kwéumasuwaawe

Áánútu siráiyé Áísáya agaimaréna siráiyé.

11

Áánútu Ísareri-kwaasi arumbá kwéumatinkain-kwasai.

¹ simátíménda ísáaro. árai'a Áánútu kwená kwaási Yútaa-kwaasi íma ánaqemba umátímakaiye. kemá miwívínkéwái é'a Ísareri-kwaasi pó'a Ááváramu aísavutantambo úndawai é'a Pénisamini minándárákéwáímá úne. ² naaóvá'á Áánútu Yútaa-kwaasi ítámarena ánaaemba íma umátímakaiye. Íráiyaa-aaí agaimakáimba ísaraawe. naaóvá'á Íráiyaa Ísareri-kwaasiyavena í'ái séna Áánútuntavena séna

³ Ísóigoo enáái simátímakaawaivinkemba sáwívarawai tínkamuwasa púwúwasa óntan-taareima tawísíyuwesa entávésamo imáyáamo ésamo póímo tuvú'máímo agaimakáan-taareima tawísíyukaawe. enááímo simátímakaawaivinkemba keyáá máyaunda pósa kenkwará'á sínkamonaqowe

Íráiyaa súwana ⁴ Áánútu simáména séna

ímanivo kesí kwaási ménaaontavena sáwívarawai 7,000 kwaasi tátokaunasa kampar-ísóígó áwí'o Páárimba kwenáwí'a íma mósá makáawe

Áánútu simámakaiye. ⁵ mirámó uráintemba ívékwara'a Áánútu arumbá umátínkáíwaiyavena Yútaa-kwaasivinkemba évakarawai ítámakaisasa máyáawe. ⁶ miwítí mayáíyávéna íma ítámakaivo arumbá umátinkenayavena ítámakaiye. miwímó kawé'-máyáímó mairáawaina anondá íma

ítámakaivo kwemá arumbá umátinkenayavena
ítámakaiye.

⁷ miráumai Ísareri-kwaasi Yútaa-
kwaasi Áánútumo kwenaúranka'o arupímo
kwéumatinkain-amba avakáá uwááesa owasá
amáparawai íma awánaraavo Áánútumo
ítámakawai évakarawai awánaraawe. Áánútu
tááyaraimba táá'a káúnkurain-kwaasiraamba ésa
íma ísáawasa évakarawai ísaraawe. ⁸ naaóvá'á
Áánútun-aaí aúváívimba agaimaréna séna

Áánútu séna tívón-kamátinkaumne súwana
tívó kwégowasa íma kanaán-umai aaí
ísaraamba mirámó uraántemba ívékwará'a
mirá kwéowe

agaimaréna siráísana ⁹ Tévíti agaimaréna séna

toóntávésawe su'mai anón-imayaa ésa sésa
kawe'á umáíya máyaumne síyambanivo
minímáyáágó kampa'á simátiyuwainasa
sáwí'a umái mésa sáwí-meyamba
mayánááowe. ¹⁰ miwí túramba
kavíkurainasaraamba íma awánanaaowe.
miwítí umbai-yántáá'á kwaíkwai'a éna íma
ánásaniye

Tévíti siráíye. ¹¹ mináímbá imáyaa é'a
simátíménda ísáaro. Yútaa-kwaasi kampar-ámbá
kwégwaraambanivo naaémba íma mirá ónááowe.

Yútaa-kwaasi Áánútun-aaí arááíraanka'a
ó'onkaa-kwaasi Áánútumo sáwí'o umáímo
máyaáampinkemba kawer-ámpá'ó métínkain-
aimba isésa áraire kwésemba Yútaa-kwaasi
isésa tirunkó sáwí'a ínasa kegwárátá miráumai
kwaránáe sénááowe. ¹² Yútaa-kwaasi sáwí'a
ésa sáwí-amba kwégwaraamba mindáyavesa

ó'onkaa-kwaasi kawer-ámbá kwégwaresa kawe'á umái máyáawe. miráumai naaémba Yútaa-kwaasi Ísu Káráisitín-aaiyavesa áraire sésa kawer-ámbá kwaránááomba sáwívarawai tuwánésa ávááraumai kawe'á umái ménaaowe.

ó'onkaa-kwaasi kawer-ámpá'á mégwétinkain-kwasai.

¹³íma Yútaa-kwaasin-ovo ó'onkaa-kwaasiyave'a imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Áánútu kentávéna séna ó'onkaa-kwaasi kesáái kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaimba mimbáyái anóm-bayaiman-iyé kwésune.

¹⁴ó'onkaa-kwaasi kwésimatimunda imáyáa é'a kesí kwaási Yútaa-kwaasi isésa tirumbá sáwí'a ínasa kegwárátá miráumai kwaránáe sénááowe-imayaa kwéune. Yútaa-kwaasi mirá íyana Áánútu kawer-ámpá'á métinkanintave'a ó'onkaa-kwaasi simátíma'mae kwéiyune. ¹⁵Áánútu Yútaa-kwaasi ánaqemba umátímakainka'a ó'onkaa-kwaasi sáwívarawai kwená kwaási-i'a umátínkaraisasa miráumai naaémba Yútaa-kwaasi Áánútumpa'a tíyana Ísu Káráisitína kwaási-i'a umátinkanimba pukésa usásinaara'naraamba ónááowe.

¹⁶Yútaa-kwaasiyave'a imáyáa é'a simátíménda ísáaro. évakarawaimo toómbó ayááímó topámbaimo Áánútumbo ámémba mintómbá mútú'a Áánútundeiman-iyé. évakarawaimo sésamo mintái-ánú'á Áánútundeiman-iyé sembá mintáímá amápa'a kwendéímán-iyé. ¹⁷moórá-taigo áwí'a órívema kígauva'a kwáyáin-taima mintáíráámbá umái Yútaa-kwaasi máyáawe. Áánútu minórívé-táígó ayáánamai arátuwena

úmípakemba áváár-orive-taigo ayáánamai ará'mai máyavusumaraisana ávóiraken-anomba tamandéna anón-uraiye. áváár-orive-taigo ayáánamairaamba kemá ó'onkaa-kwaasiman-owe. ¹⁸ mindáyave'a kentúwí'a íma maimaé iyé'a arátukain-ayaanamaiyave'a úwoisamba owatá kesáá anómba úne íma seró. mintáígó asirayámbá kwétimivo keinárawa'a mintáígómbá íma asirayámbá kwéamevo kentúwí'a íma maimaé íyóro.

¹⁹ kentúwí'a íma mósá maré'a sé'a Áánútu kentáá máyavusumarinintavena ayáánamai arátukaiye íma seró. ²⁰ maarán-áímbá árair-aimban-iyé. Yútaa-kwaasi Ísu Káráísitin-aaiyavesa íma áraire siráantavena arátukaisa'a keinárawa'a áraire siráantavena miwí tinondá máyáawe. mindáyave'a íma kentúwí'a mósá máréwana táá'a káína'a kárákwiyoro. ²¹ Yútaa-kwaasi ayáánamai-uramban-ovo Ísu Káráísitin-aaiyavesa íma áraire sentávéna arátúwáísasa máyáamba pó'a keinárawa'o mirámó íyanamo éna Áánútu mirá íníye. ²² Áánútu évakarawai arumbá umátinkena évakarawai sáwí-meyamba timínimba imáyáa oró. sáwí'o uráawai sáwí-meyamba tiména kembá kawé'á kwéumatinkaiye. kawé'ó umátínkáipa'o ímo mai'mai'o íyanamo éna ayáánamaimo arátukaintemba keinárawa'a mirá íníye. ²³ Yútaa-kwaasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire síyanamo éna Áánútu asirayámbá tokáiwai tiréna ááémo maémáempa'a mótinkaniye. ²⁴ ó'onkaa-kwaasi áváár-orive-taigo ayáánamairaamba

owaná Áánútu arátuwena kawer-órívé-táivímbá máyavusumakaimba mindá umbái tairáiyé. Yútaa-kwaasi kawer-órívé-táiráámbá owaná Áánútu minkáwé-táigó ayáánamai arátukaimbanivo ókwara'a maimái Yútaa-kwaasi máyavusumaranimba mindá íma umbái téna kanaán-umai íníye.

Áánútu amáparawai arumbá kwéumatinkain-kwasai.

²⁵ kesí kwaásiyono. kesáá anón-kwaasiya úne sevó sé'a avora'ó simátíménda ísáaro. Ísareri-kwaasi Ísu Káráisitín-aaiyavesa íma áraire sembánivo íma mirá úmae iyésa naaémbo ó'onkaa-kwaasimo Áánútumo ítámakaiwaimo Áánútunopa'o tíyanka'a Ísareri-kwaasi Ísu Káráisitín-aaiyavesa áraire sénááowe. ²⁶ miráumai Áánútu Ísareri-kwaasi sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métínkaiwai Sáiyono-naopa'a paaréna Yákópo aísavutantamba uráawaiti sáwí-imayaa maitiyuwáníye. ²⁷ sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a simáímo tarúmakaunda-aimba paáriniye Áánútu siráiyé

agaimaréna Ísareri-kwaasi Yákópo aísavutantamba uráawaiyavenawe miwítí anón-daopa'a áwí'a Sáiyono-naopatavenawe agaimaréna siráiyé. ²⁸ Yútaa-kwaasivinkemba

sáwívarawai Ísu Káráísitin-ai arááíraamba pósa Áánútuna namuro-kwáásíráámbá ompínkémbá ó'onkaa-kwaasi kwenáái isé'a áraire siráawe. Yútaa-kwaasi tíkwá'náma Áánútu simái tarúmakaintavena miwí tisaavutantamba uráawai kwená kwaási-i'a umái ítámakaiye. ²⁹ Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítámakena kawé'á umátínkaraimba íma ivátíyuwena ó'on-imayaa íníye.

³⁰ ááéma kemá ó'onkaa-kwaasi Áánútun-ai arááíraawasa naaémba Yútaa-kwaasi mirá uráamba póna ívé'a Áánútu keinárawa'a arumbá kwéumatinkaiye. ³¹ Yútaa-kwaasi Áánútun-ai arááíraawana keinárawa'o arumbó kwéumatinkaintemba naaémba miwí arumbá umátinkaniye. ³² amáparawai Áánútun-ai arááísúwana Áánútu séna sáwí'o kwéomba mindágo tátokaiye séna arumbá umátinkanintavena mináímbá siráíye.

Áánútu áwí'a anómba úmae kwéiyin-kwasai.

³³ Áánútu áyááraumai arumbá umátinkena kawer-ímáyáá éna amápa-tantaatavena imáyáa isaná mirám-baaran-aimbo Áánútunopa'o kwáyáimba íma kanaán-umaiya kwéisaunanaya mirám-baaram-bayaimo kwémayaimba íma kanaán-umaiya kwéawanaundayaawe.

³⁴ Áánútun-ai aúvávimba agaimaréna séna

Ísóigomo imáyáamo kwéimba íma kanaán-umai kwéisaawe. Ísóigomo máyáim-bayai íma kanaán-umai táásá umai kwémayaawe.

³⁵ moórá-yantaa'a simíya'a kemá anondá

tíménoma íma siwáímá póna kwemá ísarena kwétimiwaiman-iyé
 agaimaréna siráiyé. ³⁶ Áánútu amápa-
 tantaa'a úmáráísana kwená asirayámbá
 kwáyáintavena amápa-tantaa'a kwáyáimba pósa
 kwenáwí'a mósá maránááontavena amápa-
 tantaa'a kwáyáiyé. mindáyaveta Áánútumo
 mayáímó kwémayaimba íma kanaán-umaiya
 amápa'a kwéawanasaundayaanivo kítoka'a
 kwéawanaundayaaniye. kwenáwí'o anómbo
 úmae kwéiyimba árair-aimban-iyé.

12

Áánútuna mayái kwémayaan-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. Áánútu ávááraumai
 arumbá umátínkáintave'a maarán-áímbá
 asiramái simátimune. keinárawa'a kentúma
 Áánútumpa'a kwéame'a kwentávé'a imáyáa
 kwée'a kwená mayáiyé su'mai kwémayaiyana
 aamoí umátinkaniye. mirámó é'o é'a kwená
 imáyáa árai'a mósá maránááowe. ² marapá-
 kwáásímó sáwí'o kwéontemba íma mirá
 é'a Áánútu kwésin-aintave'a owé síyana
 kentí imáyáa aúnái'a umátinkaina'a aúná-
 kwaasiraamba umái ménaaowe. mirámó é'o
 é'a Áánútumbo arááímo kwétain-aimba isé'a
 Áánútumo aamoímó kwéin-aimba isé'a kawe'-
 máyái-áímbá isé'a kwená kasenku-imáyáámó
 kwéimba isánááowe.

³ Áánútu úwoi súwa'náa uráintave'a maarán-
 áímbá simátimune. kentúma íma maé iyé'a
 anón-kwaasiya úne íma seró. Áánútu túwa'náa

isa'á íma kwaásiti asirayánká'án-ivo Áánútuna asirayánká'á kwená mayái kwémayaamba mindáyave'a imáyáa é'a kentúma íma maé iyóro. ⁴ kentúwawaa'a imáyáa oró. tíyayaanko kwená mayái kwémayaisana moórá-morayantaako mirá kwéisata ⁵ miráumai kesáá sáwíva-kwaasi méta Ísu Káraísitiyeya tarúmai mimbórá-kúwawaa'a ma'mái máyaunanaya ⁶ Áánútu úwoi súwa'naa isatá moórá-morawaiya kentáási mayái mayánaundayavena Áánútu asirayámbá siménaya Áánútu asirayámbó timénamo kesáái simátíma'mae nááóromo siráinda árair-aimban-iye sé'a mirán-oro. ⁷ asirayámbó timénamo túwa'naa orómó siráindawai mirán-oro. asirayámbó timénamo kesí aambó agaráátinkáaro siráindawai mirán-oro. ⁸ asirayámbó timénamo asiramátinkáaro siráindawai mirán-oro. kentí náaindaambo taaímbaimo kwétimewai kawe'á kwéovo mirán-oro. kárákwirawai kawe'á kwéovo mirán-oro. kawe'ó kwéumatinkaawai aamoí kwéiyapakemba mirán-oro.

⁹ moórá-morawaivimbo tirumbó kwétimemba íma kampa'á síyamba árai'a tirumbá tíméro. sáwí-mayai tínaemba umáme'a kawe'-máyái tátoraaro. ¹⁰ Ísu Káraístina kwaási ontávé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-morawaivimba tirumbá kwétimé'a moórá-morawai túwí'a mósá máraamba karuwaa'á é'a máéro. ¹¹ Ísóigompa'a imáyáa kwée'a íma tívón-káína'a tiyáántán-kwimai Ísóigona mayái karuwaa'á oró. ¹² Ísu Káraísitimo kumíníntave'o amu'maré'o máyáamba tirunkó aamoí ínana umbai-yántáá'ó kentópa'o kwáyáimba íma

imáyáa é'a asiramái mé'a Áánútumpa'a námúnaa símae iyé'a íma agándáaro. ¹³ Áánútuna kwaási ímo toómbó makéwai túwa'naa e'a namu-kwaasímó tíya'o é'a toómbá naambá tíméro.

¹⁴ sáwí'o umátínkáawaiyava'a Áánútuntave'a sáwí'a umátinkao íma sé'a kawé'á umátinkao seró. ¹⁵ aamoimó kwéowaise kegwárá'á aamoí oró. ivi'ó kwétaawaise kegwárá'á ivi'á taaró. ¹⁶ mimbórá-ímáyáá umái mé'a anón-kwaasiya úne íma sé'a moórá-morawai túwa'naa e'a úwoi-mayai gwara'a máyáaro. kesávái-ímáyáámó ombá keyáá kawer-ímáyáágwárá-kwáásíyá úne íma seró.

¹⁷ sáwí'o umátinkarewa'o é'a anondá íma mirá umátínkáaro. kwaási túranka'a kaweré su'mai umái máéro. ¹⁸ amáparawaivimba paru umái ménae sé'a tiyáántán-kwimai miráumai máéro. ¹⁹ sáwí'o umátinkaiya'o é'a anondá íma mirá é'a méwana Áánútu anondá sáwí-meyamba tímíniye. mindáyavena Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

Ísóigo séna sáwí'o íyawaina anondá-meyamba tíménaunda mindá kendéimán-iyé. sáwí-mayaiyave'a meéyámbá tíménaumne siráiyé agaimaréna siráiyé. ²⁰ mináímbá imáyáa é'a maarán-oro. Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

namuro-kwáásímó tááimo kwétinkaimbo é'a toómbá tíméro. namuro-kwáásímó nontávénamo kwétinkaimbo é'a tíméro. mirámó íyasamo ésa sáwí'o umátínkáantavesa tigaemá íniye

agaimaréna siráiyé. ²¹ sáwí'o kwéowaina ááimba íma usáyaaitanivo kentí kawe'-máyaígó sáwí-mayaigomba usáyaaitaino.

13

kárákwiraan-kwasai tísamaivimba áíkwiyon-kwasai.

¹ amáparawai marapá'ó kárákwiraan-anon-kwaasi tísamaivimba áíkwiyoro. Áánútumo asirayámbó ímo tímakainkakai íma kárákwiyi-mayai mairáasino. Áánútu miráumaimo kárákwiraawai usásintinkaraiye.

² marapá'ó kárákwiraan-anon-kwaasi Áánútu usásintinkaimba pó'a miwí táái is'é'a íma arááíséro. araaisíyambo é'a Áánútu aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba mayánááowe. ³ kawe'ó kwéowai kárákwiraan-anon-kwaasiyavena íma táá'a kaisasá sáwí'o kwéowai kárákwiraan-anon-kwaasi táároi kwéinkaisewe. kárákwiraan-anon-kwaasi táároi íma inkaisénáemo sé'o é'a kaweré su'mai iyasa aamoí umátinkanaaowe.

⁴ kárákwiraan-anon-kwaasi túwa'naa íya'a kawe'á umái ménaaontavena Áánútu miwímá usásintinkaraiye. sáwí'o é'o é'a miwí táái inkaiséro. asirayámbá tokáamba pósa sáwí'o iyawai sáwí-meyamba timénááovo inkaiséro. Áánútu usásintinkaraimba pósa sáwí'o kwéowai sáwí-meyamba timénááowe. ⁵ mindáyave'a marapá'ó kárákwiraan-anon-kwaasi tísamaivimba áíkwiyoro.

Áánútu áwáá'a síníyeyavaiye su'mai ímanivo arupí-aintave'a kárákwiraan-anon-kwaasi tísamaivimba áíkwiyoro. ⁶ miwí

mirám-báyáímó kwémayaamba mirám-báyái
 mayánááontavena Áánútu usásintinkaraimba
 pó'a táákisi ⁷ ó'on-o'on-takisi orómó síya'a arupí
 umái mirá é'a anón-kwaasi túwí'a mósá máraáaro.

*moórá-morawaivimba tirumbá kwétimen-
 kwasai.*

⁸ óntambo tímakaiya'a amataáama íma maé'a
 ááéma tíméro. moórá-morawaivimba tirumbá
 kwétime'a mirámó ombá Áánútu Mósesimbo
 simámakain-amaamba kwégwaraawe. ⁹ Áánútu
 Mósesimbo simámakain-amaanko séna aarai-
 úmóyáné kwaai-úmóyáné ó'on-o'on-tantaare
 íma oró. tínkamiyasamo puwónááoni'a íma oró.
 túran-anda íma oró. mirám-baaran-amaankona
 ááimba maarán-iyé.

kesávái-ímáyáámó ontembá

kentí kwaásiti imáyáagwara'a oró.

¹⁰ miwítí kwaásiti imáyáamo kwéowai íma
 sáwí'a umátinkanaaowe. miwítí kwaásivimba
 tirumbá kwétimewai Áánútu Mósesimbo
 simámakain-amaamba kwégwaraawe.

¹¹ Ísu Káraísitimo kumínín-kanaa sáwíyanka'a
 tína'a Ísumo kumínín-kanaamo ímo imáyáamo
 ontembá íma é'a kárakwiyyoro. Ísu Káraísitin-
 aaiyaveta áraire siráundarata Áánútumo siránín-
 kanaa sáwíyanka'a tínimba póta máyaundaya
 ívé'a minkánáá sáwíyanka'a tíníye. ¹² marapá'ó
 túnkain-ayampa'o máyáamba kwéanasaimba
 pó'a sáwíyanka'a kwíyómpa'a ságayan-ayampa'a
 ménaaovo mindáyave'a sáwí-mayai tínaaemba
 umáme'a tiyáántán-kwimai kawé'-má'yái maé'a

máero. ¹³ ságyan-ayampataamo máyaunda-kwaasiyaamo kwéundantenta mirá kwée'a kawé'á umái máero. íma torupamáí mé'a uwo'aó'-nómbá kwéne'a uwo'aó'á oró. aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné íma kwée'a aaisané íma kwése'a kawé'-máyaímó kwémayaantave'a kentirunkó íma simái sáwí'a umátínkáaro. ¹⁴ sáwí-imayaayave'o tirááiyave'o kwéomba íma owé sé'a tínaaemba umáme'a Ísóigo Ísu Káráísitintave'a sé'a kentáará'á kárákwiyuwo seró.

14

kwaásiti mayáígómbá íma simái sáwí'a oró-kwásái.

¹ maísáaro. Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire kwésesamo ímo asiramáímo kwégwaraawaiyave'a íma tiyuwé'a keséya máero sé'a miwítí ó'on-o'on-imayaayave'a íma aaisambá simái taaínaaro. ² Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire kwésewaivinkemba évakarawai sésa amápa-tomba kwénaundaya kanaá kwéiye sewasá évakarawai Áánútuna aampa'ó ímo asiramáímo kwégwaraawai sésa kígauvaken-tone su'mai néta póí-ama'a íya nánaumne sewasá ³ amápa-tombo kwénaawai póí-ama'o ímo kwénaawaiyavesa íma simái sáwí'a umátínkáaro. kwenáaiyavesa áraire kwésesa póí-ama'a kwénaawaiyavena Áánútu séna kesí kwaásiman-owe siráimba pósa kígauvaken-tone su'mai kwénaawai póí-ama'o kwénaawaiyavesa sáwí'a kwéowe íma seró. ⁴ moóráwaina mayái-kwáásígóntávé'a sáwí'a óne íma seró. íma

keinárawa'nein-ivo kwená anón-kwaasigondei póna kweyaárika'a séna kawé'-máyaí maé sáwí-mayai maé kwéone kwená anón-kwaasigo kwésiye. Ísóigo kanaán-umai áwa'naa ínimba póna kawé'-máyaí kwémaena asiramái méniye.

⁵ évakarawai moórá-mora-tawaiyavesa sésa anóm-bono'o síí-táwain-ivo amápa-tawai úwoi-kanaaman-iyé sewasá évakarawai sésa amápa-tawai mimbórá-táwairani'an-iyé kwésewe. amáparawai imáyáa ésa moórá-aimbo arupí-aimbo sésamo ésa mináimbá mirán-oro. évakarawai moórá-aimbo arupí-aimbo sésamo ésa mináimbá mirán-oro. ⁶ évakarawai Ísóigo áwí'a mósá maránáe sésa moórá-tawaiyavesa anón-tawaiman-iyé sewasá évakarawai Ísóigo áwí'a mósá maránáe sésa toómbá Áánútunopa'a súwi simái kwénaawe. évakarawai Ísóigo áwí'a mósá maránáe sésa évaka-tontavesa íma nánaumne sésa kwénaan-tontavesa Áánútumpa'a súwi kwésewe. ⁷ métaamo puwónaundayaawe íma kendéiyáánivo Áánútundein-iyé. ⁸ máyaundaya Ísóigontaveta imáyáa kwéeta máyaunda póta púwóndaya Ísóigontaveta imáyáa kwéeta puwónaumne. máyaundayaawe puwónaundayaawe Ísóigondei-ita kwéune. ⁹ Ísu Káráisiti pukáan-kwaasirare úwoimo súvamaimo máyaunda-kwaasirataawe kárakwiyinintavena pukéna usásinkaiye. ¹⁰ mindáyave'a imáyáa é'a Ísu Káráisitina kwaási ontávé'a moórá-morawaiti mayái awáné'a sáwí-mayaiman-iyé íma sé'a íma simái sáwí'a umátínkáaro.

Áánútu amáparawai máyáawaina ááimba tísaa ínínka'a Áánútu aúranka'a amáparawaiya máyaundayavenaya póna sísaá íníntave'a mindáyave'a kwaásiti mayáígómbá íma simái sáwí'o oró. ¹¹ mináíntávéna Áánútun-aaí aúváívimba agaimaréna séna

Ísóigo séna máyaundayave'a sé'a kesúranka'a amáparawai kívaíresa kesí imáyáa mósá marésa avora'á sésa árai'a emá Áánútuma óne sénááowe Áánútu siráíye

agaimaréna siráíye. ¹² miráumai minkánáámó tínímba Áánútu aúranka'a amáparawaiya kesáámó máyaundawaina ááinta simámenaundayaawe.

kentáásí mayáígóná aambá kawer-áné su'mai awánésa íma sáwí-amba kwaráígwáe siráín-kwasai.

¹³ mindáyaveta imáyáa kwéeta moórá-morawaiti mayáí awánéta sáwí-mayaiman-iye íma séta maarán-ímáyáá éta kesí kwaási kesí mayáí awánésa sáwí'a ónáe seváínivo kaweré su'mai ónáe séta mirá ónaundayaawe. ¹⁴ Ísóigo Ísuwe tarúmai máyaunda pó'a maarán-áímbá árarir-aimba iyé-áímbá ísaraumne. amápa-tomba kwáyáimba íma sáwí'a isasá náíyanamo éna íma sáwí'a umátinkanivo kampa'ó sésamo naananá sáwí'a umásinkaniye sésamo náíyanamo éna sáwí'a umátinkaniye. ¹⁵ évakarawaimo mintómbá íma nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa mináímbó sewáí tuwánésa mintómbó náíyantavesa sáwí-amba kwaránááowe. mirámó kwéomba sáwí'a é'a tirumbá íma kwétimewe.

mirán-tómbó kwénaamba miwíyávé séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba kwáraávo sé'a kárákwiyoro. ¹⁶ kawe-tántáá'án-iye sé'o kwéomba évakarawai tuwánésa simái sáwí'a umásínkáavo sé'a kárákwiyoro. ¹⁷ Áánútu kentáará'á kárákwiraimba mirám-baaran-tone noné naawasá íma naawasamó kwéomba ímanivo Áánútu kentáará'á kárákwiraimba maará kwéiye. kwenaúranka'a arupí umái paru umái máyaunanaya Áánútun-amanko kwésuwa'naa-isana sirunkóyá aamoí kwéiye. ¹⁸ mirámó kwéomba Ísu Káráísitina mayái kwémayaawana Áánútu aamoí kwéumatinkaisasa tuwánésa sésa kawe'á kwéowe kwésewe.

¹⁹ mindáyaveta imáyáa éta paru umái méta moórá-morawai asirayámbá timénáe séta siyáántán-kwimaiya mayáiyá máyáano. ²⁰ évakarawaimo kampa'ó sésamo mintómbá naananayá sáwí'a umásinkaniye sewa'ó ombá mintómbá nánáe sé'o né'o ombá tuwánésa sáwí-amba kwáraávainivo kárákwiyoro. Áánútumo kentirumpimbó kwémayaim-bayaigomba sáwí'a iváínivo kárákwiyoro. amápa-tombo naambá mindá kanaán-ivo évaka-tombo kwénaambo tuwánésa sáwí-amba kwáraámba sáwí'a umátinkaamba mindá sáwí'an-iye. ²¹ póí-amare ándá-aran-done ó'on-o'ontone kwénaundamo suwánésa sáwí-amba kwáraávo sé'a miwíyávé'a imáyáa é'a mintómbó kwénaamba ivátiyuwe'a mirámó ombá kawe'á kwéowe. ²² mintántáátáv'é'o imáyáamo kwéomba Áánútune su'mai simáméro. kentirumpinkén-ímáyáánéímó kwéomba íma sáwí'a kwéune

kwésevo kentirunkó kawe'á iní'a kwéowe.
²³ évaka-tontave'a kaer-ímáyáá toké'a nánaum.
 íya nánaumno kwésewai kentirumpinkén-
 ímá'yáágó íma naaó kwésina'o né'o é'a Áánútu
 aúranka'a sáwí'a ónááowe. kentirumpinkén-
 ímá'yáágó kawe'an-íye ímo kwésisasamo mirámó
 ombá sáwí'a kwéowe.

15

*Ísumo ímo kwesávái-ímáyáámó uráintemba
 mirá oró-kwásái.*

¹ kesáá Áánútuna aampa'á asiramáíya
 kwégwaraundawaiya Áánútuna aampa'ó ímo
 asiramáímo kwégwaraawai túwa'naa ono.
 sirááímo tainí'o kwéundayaawe su'mai íma
 ímá'yáa éta ² kentáásí egwaa'ó má'yáawai
 Áánútuna aampa'á asirámae kónááontaveta
 miwíyávái'gwárá'á ímá'yáa éta túwa'naa ono. ³ Ísu
 Káráísiti íma kwesávái-ímáyáá éna kwaásiyavena
 ímá'yáa uráíye. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-
 aai aúvávimba agaimaréna séna Káráísiti
 Áánútuntavena séna
 simái sáwí'o umánkaraawai pósa kembá
 sáwí'a umásínkaraawe siráíye
 agaimaréna siráíye. ⁴ naaóvá'á Áánútun-
 aai aúvávimba agaimakáamba maarán-áíntávésa
 agaimakáawe. súwa'naa ínanaya íma ááéma
 sívón-káínata Áánútun-aaiyaveta asiramái
 ímá'yáa kwéeta kwesé ménaundayaveta
 amu'maréta máyaumne. mindáyavesa aúváíma
 agaimakáawe.

⁵ íma tívón-káína'a asiramái máéro séna Áánútu kwétuwa'naa-iyé. Ísu Káráísitimo máyáintemba miráumai mé'a keinárawapimba mimbórá-ímáyáá oró séna Áánútu kwétuwa'naa-isa'a ⁶ pó'a mimbórá-ímáyáá kwée'a mimbórá-áímbá kwése'a Áánútu áwí'a Ísóigo Ísu Káráísiti avowa áwí'a mósá máráamba mindáyave'a námúnaa kwésune.

Ísu Ísareri-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye túwa'naa uráin-kwasai.

⁷ Ísu Káráísitimo keinárawatavenamo aamoí kwéintemba keinárawapimba moórá-morawaiyave'a aamoí kwée'a mirámó kwéowana Áánútu áwí'a anómba kwéiye. ⁸ naaóvá'á Áánútu Yútaa-kwaasiya síkwá'náyavenaya simái asirámarowana Áánútumo siráintembo ínintavena minásíráyán-áímbó paárinintavena Ísu Káráísiti kumbéna Yútaa-kwaasi túwa'naa úwasa ⁹ ó'onkaa-kwaasi sésa Áánútu arumbá umásínkáísata kwenáwí'a mósá maráúmne sénááontavena Ísu Káráísiti kunkáiyé. mináíntávéna Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna ó'onkaa-kwaasivimba máyaunda enáwí'a mósá maré'a monor-ímó kwésunda enáwí'a mósá kwémaraumne agaimaréna súwana ¹⁰ moóráva'a agaimaréna séna ó'onkaa-kwaasiyono. Áánútumo ítámakaiwaiye tirunkógwára'á aamoí íno agaimaréna súwana ¹¹ moóráva'a agaimaréna séna

ó'onkaa-kwaasiyono. Ísóigo áwí'a mósá máraaro.
 amáparawaise kwenáwí'a mósá máraaro
 agaimaréna súwana ¹² Áánútun-aaí
 simátímakowai áwí'a Áísáya agaimaréna séna
 Tévíti avowa áwí'a Yési kwenándárakemba
 moóráwai paárínana ó'onkaa-
 kwaasira'o kárakwiyinintavena Áánútu
 usásinankainasa kwembá amu'maréna
 ménaaowe
 agaimaréna Ísu Káráísitintavena siráíye.
¹³ kwesé ménaaomba amu'maré'a máéro séna
 Áánútu kwétuwa'naa-íye. kwesé aráápamai
 máyáantavena paru umátinkena tirumbá kawe'á
 umátínkáísana kwenamankó asiramátínkáva'a
 kwéiyisa'a kwesémó ménaaomba amu'maré'a
 máyáamba mindáyave'a námúnaa kwésune.

*Áánútuna mayái kwémayaundayavai aamoí
kwéune siráin-kwasai.*

¹⁴ kesí kwaasiyono. imáyáamo kwéunda-
 aimbo simátíménda ísáaro. kawe-kwáásí-
 úramba pó'a kawer-ámbó kwégwaraan-aimba
 amápa'a ísé'a kanaán-umai kwéagaraatinkaawe.
 keinárawatave'a mirán-ímáyáá kwéune.
¹⁵⁻¹⁶ maanáúváívimbá évakar-aimba asiramái
 simátímunda mináímbá imáyáa ónááontavena
 íma sáá'a kwégaisa'a súne. ó'onkaa-kwaasivimba
 Ísu Káráísitina mayái mayánaundayavena Áánútu
 sí'mákaimba póna íma sáá'a kwégaisa'a asiramái
 maanáúváívimbá simátímune. Áánútuntave'a
 sé'a maaná'ónkáá-kwáásí ená kwaási owaná
 enamankó ená kwaási-i'a umátínkaraiye senaná
 Áánútu aamoí ínintave'a kenáái áséi-kwasai

kwésimatimune. ¹⁷ Ísu Káráísitiye tarúmai mé'a Áánútuna mayáí kwémayaundayave'a aamoí kwéune. ¹⁸ Ísu Káráísiti asirayán-ímáyáá símísa'a ó'onkaa-kwaasi Áánútun-aaiyavesa áraire sénááontave'a mayáí miwívimbá mairáunda mináimbá íma sáá'a káína'a pó'a simátíménda ísáaro. aai kwésimatime'a mayáí kwémayaunda ¹⁹ Áánútun-amanko asirayámbá kwésimisa'a ó'on-o'om-bayai ímo awánaraam-bayai maimaé'a kuráumne. Yérúsaremu-naopakemba ó'on-o'on-daopa'a kwénaae'a Káráísitin-aai áséi-kwasai simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marava'a kuráumne. ²⁰ kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráísitin-aaimo ímo ísaraan-daopa'a áséi-kwasai kosimátimenae. kosimátímakaan-kwaasivimba íma kosimátimenaumpo ó'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a naaónaumne sé'a mináséi-kwásái ímo ísaraan-kwaasivimba kosimátímakaumne. ²¹ naaóv'á Áánútun-aai aúvávimba mirán-áimbá agaimaréna séna ímo simátíméwasamo ísaraawai naaémba Áánútuna aambá awánanaaowe. ímo ísaraawai naaémba

Áánútun-aai isánááowe agaimaréna siráimba pó'a Ísu Káráísitin-aaimo ímo ísaraan-kwaasivimba kosimátímakaumne.

Árómaa-naopa'a kónáe siráin-kwasai.

²² ímo ísaraan-kwaasi áséi-kwasai kwésimatimundara'a kentópa'a kónáe sé'a úmae iyúnda simátimunda-mayaigo sáwívaka'a kembá tátokaiye. ²³ kentópa'a kónáe sé'a úmae

iyúnda sáwívar-ima maisuwé'a íma kanaán-umai kwégundayave'a ívé'a maandaópimpá'á kesí mayáí ánásasuwe'a ²⁴ kentópa'a kónáe-imayaa kwéune. Sépéni-maravare sé'a kwégwe'a kentí naaópa'a kotuwáné'a komáyáana'a súwa'naa íya'a Sépéni-marava'a kónaumne. ²⁵ aiva'á Yérúsaremu-naopa'a Áánútuna kwaási kotúwa'naa ónaumne. ²⁶ Áánútuna kwaási Másétóniyaa-maravakewaiye Ákáyaa-maravakewaiye sésa ayawai taisasá Áánútuna kwaási Yérúsaremu-naopakewai toómbá íma makágwai túwa'naa ónáe sésa miwítí óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremuva'a kwé'a mátimenaumne. ²⁷ miwítí imáyáavinkembo mirámó kwéomba mindá kawé'án-iyé. Yútaa-kwaasi ó'onkaa-kwaasi Ísu Káráísitin-aaí kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yútaa-kwaasi toómbá íma makáawai kwétimemba mindá kawé'á kwéoyo mirán-oro. ²⁸ torupámakaan-ontamba maimaé'a kweéme'a amáparawai mátímatuwe'a Sépéni-maravare sé'a kwégwe'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sépéni-marava'a koónaumne. ²⁹ kentí naaópa'a komáyáanana Ísu Káráísiti ávááraumai kawé'á umátinkaniye-imayaa kwéune.

³⁰ kesí kwaásiyono. kentáásí Ísóigo Ísu Káráísitintave'a imáyáa é'a Áánútun-amanko arumbá kwéumasinkaintave'a imáyáa é'a asiramái simátime'a sé'a Áánútumpa'a námúnaa kwésumpo keinárawakwara'a súwa'naa umai asiramái námúnaa seró kwésune. ³¹ Yérúsaremu-

naopa'a kónaunda Yútiyaa-ayampaken-Yutaa-kwaasi Ísu Káráisitín-aaiyavesa íma áraire kwésewai sínkamovo sé'a súwa'naa umai námúnaa seró. mivá'á Áánútuna kwaási máyáawai túwa'naa on-óntántávésa aamoí ónááontave'a námúnaa seró. ³² mimbáyái ánásasuwaanana Áánútumo owémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a kweéme'a kotuwáné'a aúnaí'a umái ménaumne. ³³ Áánútu paru kwéumasinkaiwaiya keinárawate máyáaye sé'a námúnaa kwésunda árair-aimban-iyé.

16

kawe'á umái máéro siráin-kwasai.

¹ moórá-ininko áwí'a Vípi kesímánaakaanta éna Áánútuna kwaási Sénkíríyaa-naopakewai kwétuwa'naa-isa'a kwenáái simátimune. ² keinárawate kwesé Ísóigona kwaási ontávé'a kentópa'o kwínimba aamoí umánke'a keséya maiyó sé'a évaka-tantaa'o kwempímbó ímo kwáyáinda áwa'naa oro. sáwívarawai túwa'naa ena kenkwára'á súwa'naa intávé'a pó'a áwa'naa oro.

³ moórá-ininko áwí'a Párisiraawe awaikó áwí'a Ákwíraawe kawe'á umái máékaiyo kwésimatimune. mindáraiye kewé Ísu Káráisitína mayáiyá kwémayaumne. ⁴ ááéma sínkamiyakai puwúyavo-imayaa íma ésarai súwa'naa uráaya'a aamoí kwéumatinkaumne. kewé su'mai ímanivo ó'onkaa-kwaasi ó'on-o'om-baravakewai Áánútuna kwaásigwara'a aamoí kwéumatinkaawe. ⁵ mindáraití naaúmpa'a Áánútuna imáyáa ésa

torupamáí kwémaewaiyave'a kawe'á umái máéro kwésimatimune.

moóráwai áwí'a Épinitasi kwemá kesí kwaási-i'a kwéintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá Ésiyaa-maravakewai aiva'á Ísu Káráísitin-aaiyavena áraire siráiwaiman-iyé. ⁶ moóra-ininko áwí'a Máriaantave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá keinárawatavena imáyáa éna anóm-bayai kwémayaiye. ⁷ kae'á Yútaa-kwaasi túwí'a Ádónaikasiye Yúníyasinteyave'a kawe'á umái máékaiyo kwésimatimune. kemá Ísu Káráísitin-aaiyave'a íma áraire siráundara'a áraire siráayawai Ísuna aantá-kwaasiyomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasirai ésarai ááéma kesé ándáma uráaiye.

⁸ moóráwai Ámpíríyetasintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá kesí kwaási-i'a éna Ísóigoe tarúmai máyáiyé. ⁹ moóra Épáanintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá kesé Ísu Káráísitina mayái kwémayaiye. moóráwai kesí kwaási-i'a iwáímá áwí'a Sítékisintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. ¹⁰ moóráwai Ápérísi Ísu Káráísitina aampa'á asiramái kwégwaraiwaintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. Árísítopurasina akúntávé'a kawe'á umái máéro kwésimatimune. ¹¹ moóra Yútaa-kwaasigo áwí'a Érótiyoninteyave'a Násísáasina akúmbá Ísu Káráísitina kwaásiyeyave'a kawe'á umái máéro kwésimatimune.

12 moóráwai Táráivinae moóráwai Táráivosiye mindárai Ísóigona mayái kwémayaayawaiyave'a kawe'á umái máékaiyo kwésimatimune. moóráwai Pésisi Ísóigo Ísuntavena imáyáa éna anóm-bayai kwémayaiwaintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. 13 moóráwai Árúvusi Ísu Káráisitina mayáímó kwémaenamo usáyaaitaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkoteyave'a kawe'á umái máékaiyo kwésimatimune. 14 évakarawai túwí'a Ásínkiritasiye Vírígonowe Émisiye Pátáropasiye Émisiye miwísé Ísóigona kwaási máyáawaiyave'a kawe'á umái máéro kwésimatimune. 15 évakarawai túwí'a Vírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye kwenámáánaakowe Órímpasiye miwísé Áánútuna kwaási máyáawaiyave'a kawe'á umái máéro kwésimatimune.

16 keinárawapimba moóra-morawaiti imáyáa kwée'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitina kwaási amáparawai keinárawatavesa sésa kawe'á umái máéro kwésimatimewe.

17 kesí kwaásiyono. maarán-áimbá asiramái simátimune. évakarawai simátímakaunda-aimba íma kwa'mái sésa kampar-áimbá kwésimatimewasa isésa taaínkaar-esa évakarawai kawer-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a kwégowe. kárákwiye'a mirán-kwáásí tínaaemba umátíméro.

18 mirán-kwáásí kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitina mayái íma kwémaesa sáwí-imayaayavesa tirááiyavaimo om-báyái kwémaesa kampa'á simátiyuwanae sésa kwaasái kwésimatimesa simái tirumbá kwéairaraawasa ímo kawe'ó

umáímo aaimó ísáawai minkámpár-áíntávésa áraire kwésewe. ¹⁹ keinárawa'o áséi-kwasaimo asiramáímo taagwiyávón-aimba amáparawai kwéisaantave'a imáyáa é'a aamoí kwéumatinkaumne. kawe'-máayáiyávé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-mayaiyave'a íma imáyáa kwéomba mindá sirááíma kwétaiye. ²⁰ Áánútu paru kwéumasinkaiwaiya túwa'naa ína'a sáwíyanka'a Sáátáánigomba usáyaaitanaaowe. kentáásí Ísóigo Ísu úwoi túwa'naa úmae íyíntave'a námúnaa kwésune.

²¹ kesé mayáí kwémayaiwai áwí'a Tímóti kawe'á umái máéro kwésimatimiye. évaka-Yutaa-kwaasi túwí'a Árúsiyasiye Yésónowe Sósipataawe kawe'á umái máéro kwésimatimewe.

²² kemá Tétiyasi Póro sin-áímbá maanáúvái kwéagaye'a keináraware kesé Ísóigona kwaási úndayave'a kawe'á umái máéro kwésimatimune.

²³ moóráwai áwí'a Káyási kawe'á umái máéro kwésimatimiye. kwená naaúmpa'a kwégwaunasa Áánútuna imáyáa kwéon-kwaasi mindáúmpá'á torupamáí kwémaewe. moóráwai áwí'a Érásátasi kwená naaópakewaiti óntanka'a kárákwiraiwai kawe'á umái máéro kwésimatimiye. moóráwai áwí'a Kótasi Áánútuna kwaásigo kawe'á umái máéro kwésimatimiye.

[²⁴ kentáásí Ísóigo Ísu Káráísiti úwoi túwa'naa úmae íyimba árair-aimban-iye sé'a námúnaa kwésune.]

²⁵ Áánútu áwí'a anómba úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aii áséi-aimba kwésimatimun-aimba

ísare'a áraire kwéseмба póna Áánútu kanaán-
 umai asiramátínkáimba pó'a kwenááiyave'a
 asirayán-ímáyáá kwéowe. naaóvá'á Áánútu
 mináséi-kwásái aúpá'á makówasa kentáá
 síkwá'náwe miwí tísavutantamba uráawaiye
 mináínkóná ááimba íma ísaraawe. ²⁶ Áánútun-
 aai simátímakaawai mináímbá agaimakáawe.
 Áánútu maí'mai'a kwéiwai ívé'a paáriníye
 kwésimba pósa amápa'-maravaken-kwaasi
 mináínkóná ááimba isánááowe. mináíntávésa
 áraire sésa taagwiyavónááontavena mináínkóná
 ááimba paáruraiye. ²⁷ Ísu Káráísitimo uráintaveta
 Áánútu áwí'a anómba úmaeta kwéiyune.
 Áánútu mimbórá-Ísóígó ména kweyáá amápa-
 tantaatavena ísaraiwai kwenáwí'a anómba
 úmaeta kwéiyundaya árair-aimban-íye.
 kemá Póro sún-da-aimba ánásaiye.

aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7